

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Diplomová práce

2015

Karel Černohorský

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Karel Černožorský**
Osobní číslo: **P05856**
Studijní program: **2M7503 Učitelství pro základní školy (2. stupeň)**
Studijní obory: **Učitelství pro 2. stupeň ZŠ - anglický jazyk**
Učitelství pro 2. stupeň ZŠ - tělesná výchova
Název tématu: **Problematika anglické terminologie v míčových sportech**
Zadávací katedra: **Katedra tělesné výchovy a sportu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl : Vytvořit studijní materiály pro výuku anglické terminologie v míčových sportech, vytvořit přehled slovní zásoby v míčových sportech a) Vytvořit systematický přehled anglické terminologie ve vybraných míčových sportech b) Vytvořit studijní materiály pro výuku anglické terminologie v míčových sportech. Worklstry, audio nahrávky, hry, testy c) Prezentovat jednotlivé míčové sporty z pohledu anglosaských zemí. Porovnat terminologii USA a Velké Británie Metody: Deskriptivní, komparativní

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Seznam odborné literatury:

Literatura: David G. McComb: Sports in World History, Routledge, 2004. J. Bale: Sports Geography, Routledge, 2002. Barrinder and Principal: Moderní anglicko-český slovník sportovních výrazů, 2005.

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Jan Suk

Katedra anglického jazyka a literatury

Datum zadání diplomové práce:

4. února 2011

Termín odevzdání diplomové práce:

8. dubna 2015

doc. PhDr. Pavel Vacek, Ph.D.
děkan

L.S.

PaedDr. Dana Fialová, Ph.D.
vedoucí katedry

dne

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval samostatně pod vedením Mgr. Jana Suka a uvedl jsem všechny použité prameny a literaturu. Dále prohlašuji, že tato diplomová práce byla vypracována v souladu s rektorským výnosem č. 16/2006 a její digitální verze byla vytvořena za pomoci originálního software Adobe Acrobat a Microsoft Word.

V Hradci Králové dne

.....

Podpis

Anotace

ČERNOHORSKÝ, Karel. *Metodické materiály pro výuku anglické terminologie v míčových sportech*, Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2015, 110 s. Diplomová práce

Práce je zaměřena na vybrané míčové sporty. Jde o fotbal, basketbal, házenou a volejbal. Cílem této práce je poskytnout fond výrazů prakticky použitelných při sledování, čtení či verbální komunikaci výše uvedených míčových sportů. Práce stručně popisuje vývoj výuky slovní zásoby, její současné trendy. U každého ze čtyř vybraných sportů je stručná historie a popis základních pravidel. Praktická část diplomové práce je pojata jako cvičebnice anglických výrazů vhodná k sebeedukaci. U každého sportu je přehled základní slovní zásoby. V příloze je pak celkový abecední seznam slovíček uvedených ve cvičeních. K podpoření správné výslovnosti je poskytnuta instruktáž, jak správně vyslovovat netradišní fonémy.

Klíčová slova: slovní zásoba, fotbal, basketbal, volejbal, házená, terminologie

Annotation

ČERNOHORSKÝ, Karel. *Methodological materials for teaching English terminology in ball sports*, Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2015, 110 s. Diplomová práce

The work is focused on selected ball sports. They are football, basketball, handball and volleyball. The aim of this work is to a fund of expressions that can be practically used when watching, reading or verbal communication aforementioned ball sports. The thesis briefly describes the development of teaching vocabulary, its current trends. For each of the four selected sports there is a brief history and description of the basic rules. The practical part is designed as a workbook of English vocabulary suitable for self-education. For each sport there is a summary of basic vocabulary. There i salso an alphabetical list of words listed in the exercises. In order to promote the correct pronunciation there is an instruction provided on how to correctly pronounce unusual phonemes.

Key words: vocabulary, football, basketball, volleyball, handball, terminology

Obsah

1 Úvod.....	9
Teoretická část	10
1. Historie a vývoj ve výuce slovní zásoby.....	10
2. Současné trendy ve výuce slovní zásoby	17
2.1 Zlepšení porozumění.....	17
2.2 Nápovědy (vodítka) souvislosti (kontextu).....	18
2.3 Mnemotechnické pomůcky	22
2.4 Loci	22
2.5 Kolokace	23
2.6 Situační soubory.....	24
2.7 Sémantické soubory	25
2.8 Slovní rodiny.....	26
Praktická část	27
3. Basketbal.....	27
3.1 Pravidla basketbalu	27
3.2 Terminologie basketbalu.....	28
3.3 Slovník vybrané anglické terminologie v basketbalu	29
3.4 Výukové materiály.....	32
4. Volejbal.....	33
4.1 Pravidla volejbalu	33
4.2 Terminologie volejbalu.....	34
4.3 Slovník vybrané anglické terminologie ve volejbalu:	34
4.4 Výukové materiály.....	37
4.5 Herní trénink – nácvik	38
4.5.1 Fáze a metody nácviku.....	38
4.5.2 Herní činnosti jednotlivce	39
4.5.2.1 Podání - <i>Service</i>	39
4.5.2.1.1 Spodní podání – <i>underarm service in frontal position</i>	40
4.5.2.1.2 Vrchní podání čelné – tenisové - <i>overhand service in frontal position - tennis</i>	41

4.5.2.1.3 Vreční podání čelné ve výskoku	43
4.5.2.2 Přihrávka - pass	43
4.5.2.2.1 Odbití obouřuč spodem – bagr – <i>hitting with both hands underarm - bump</i>	44
4.5.2.3 Nahrávka - <i>Set</i>	46
4.5.2.3.1 Nahrávka obouřuč vrchem před sebe – <i>Set with both hands overhand to the front</i>	47
4.5.2.3.2 Nahrávka obouřuč vrchem za sebe - <i>Set with both hands overhand to the back</i>	48
4.5.2.3.3 Nahrávka ve výskoku – <i>set in a jump</i>	49
5. Fotbal	60
5.1 Pravidla fotbalu	60
5.2 Terminologie fotbalu	61
5.3 Slovník vybrané anglické terminologie ve fotbalu	62
5.4 Výukové materiály	72
6. Házená	74
6.1 Pravidla házené	74
6.2 Terminologie házené	75
6.3 Slovník vybrané anglické terminologie v házené	75
7. Výslovnost typických anglických fonémů	79
8. Závěr	80
9. Bibliografie	82
10. Přílohy	84

1 Úvod

Terminologie ve sportu vychází z velké části z anglického jazyka. V současné době je díky moderním technologiím přístupné sledování sportu či hraní sportovních her na různých platformách v anglickém jazyce. Mnoho lidí ani nemá jinou možnost, než využívat anglicky mluvící hry nebo pořady, popřípadě anglicky napsané články na internetu, v časopisech nebo novinách. Tato práce se má podílet na zlepšení porozumění anglické terminologie ve čtyřech základních míčových sportech – basketbalu, fotbalu, házené a volejbalu. Všechny tyto sporty jsou velice populární a mnoho lidí je nejen sleduje, ale i osobně provozuje, někteří dokonce i trénují. Výukových materiálů nebo příruček pro anglickou terminologii není mnoho.

Cílem této diplomové práce je dát možnost naučit se či zdokonalit si anglickou terminologii ve výše zmíněných míčových sportech. Jsou zde vytvořeny výukové materiály pro naučení anglické terminologie. Předpokládá se, že čtenář bude znát pojmy v českém jazyce a bude tedy pro něj snadnější pochopení anglických výrazů. Dále se také počítá s tím, že student už umí na střední úrovni anglický jazyk, tudíž zde není rozebrána gramatika, ale jedná se zde pouze o výuku slovní zásoby. Také je v této diplomové práci přeložena do anglického jazyka základní metodiku volejbalu.

Teoretická část diplomové práce se zabývá historií a vývojem výuky slovní zásoby, různými metodami výuky slovní zásoby a různými přístupy ve výuce slovní zásoby.

Praktická část diplomové práce je brána jako cvičebnice vhodná k sebeedukaci čtenáře. U každého výše zmíněného sportu je vytvořený slovníček základních výrazů. V přílohách jsou výukové materiály – obrázky s popisky hřišť, výstroje a náčiní, které se používá v míčových sportech apod.

Teoretická část

1. Historie a vývoj ve výuce slovní zásoby

Podle starého rčení, „co je nového není přesné a co je přesné není nové“ se vyvíjela i výuka slovní zásoby. Lingvisté, filosofové a pedagogové se zajímali o tento problém slov a porozumění jich po staletí. Už John Locke, filosof, ve své práci *Remedies of the Imprefection and Abuse of Words* naléhal, že konkrétní slova by měla být nejlépe zobrazována obrázky (jak on napsal náčrtky a výtisky) raději než opisem nebo definicí, což můžeme brát jako přechůdce moderních výukových slovníků nebo ostatních současných výukových materiálů¹. Dalším z průkopníků byl Francouz Francois Gouin, který frustrovaný z toho, že se nemohl naučit německá slovíčka, vytvořil nový systém pro naučení slovní zásoby, která se skládala ze sad slov, která se týkala typických sekvencí akcí a procesů, což je vlastně současná teorie schématu². Většina toho co se v současné době říká a píše o tématu výuky a učení slovní zásoby už je známo po nějakou dobu. Tudíž většina vývoje je řízena dominujícími ideologiemi nebo do jisté míry módními trendy, které se vrací a zase mizí. To ale neznamená, že by tu nebyl žádný pokrok, hodně vylepšení se podařily ve výuce slovní zásoby (hlavně díky posunu v deskriptivní lingvistice, psycholingvistice a v nedávné době také počítačové lingvistice). Můžeme tedy vidět dva hlavní směry či prameny, které se objevují v posledních čtyřiceti či více letech. Debaty, které posunuly slovní zásobu do módy a pak zase z módy

¹ LOCKE, John. *An essay concerning human understanding*, , Oxford Univerzity Press. 1690/1975. str. 328-335

² GOUIN, Francois. *L'art d'enseigner et d'étudier les langues*. Translated as *The are of teaching and studying languages* SWAN, Howard – BÉTIS, Victor. 1880/1892

jako aspekt výuky jazyka a vývoj, který protlačil dopředu metody, techniky a materiály pro výuku slovní zásoby.

Ve třicátých letech minulého století přišel Charles Kay Ogden a po něm ještě Ivor Armstrong Richards, který následně upravil, vylepšil a rozšířil toto schéma, s projektem určeným k tomu, aby zjistili kolik slov je vlastně základní slovní zásoba k naučení anglického jazyka. Jak říká Richards, „*Základní angličtina*“ je zjednodušená angličtina na 850 slov a ořezáním pravdel pro jejich použití na nejmenší nutný počet k jasným vyjádřením nápadů. A toto je uděláno bez změny v normálním pořádku slov a jejich chování ve všednodenní angličtině. Je to limitováno ve slovech a pravidlech, ale udržuje běžnou formu angličtiny. A ačkoli je to vytvořeno, aby to dalo studentovi co nejmenší potíže jak to je jen možné². Jinými slovy pro Ogdena a Richardse je základní princip to, že i když není jejich schéma úplná angličtina, aspoň to není ne-angličtina.

V roce 1945 přišel Charles Carpenter Fries s knihou *Teaching and Learning English as a Foreign Language*, ve které přisuzuje studentovi obavy při výuce jazyka a jeho slovní zásoby k jeho naivním vzpomínkám ze zkušeností z učení se prvnímu jazyku. Fries říká, že v učení prvního jazyka bylo získávání syntaxu tak základní a fundamentální, že dospělí zapomněli tuto zkušenost. Fries věří, že problém učení se nového jazyka není zaprvé a nejvíce výuka slovní zásoby, ale zvládnutí zvukového systému a gramatické struktury; všechno, co student potřebuje je dostatek základní slovní zásoby, aby mohl procvičovat syntaktické

² RICHARDS, Ivor Armstrong. *Basic English and its uses*, Kegan Paul, London. 1943. str. 20.

struktury³. V anglickém jazyce jsou čtyři základní druhy slov: funkční slova, náhradní slova, slova záporná a kladná a významová slova. První tři kategorie se musí plně zvládnout, i když použijeme jen malý počet významových slov. Po počáteční, stěžejní fázi strukturální výuky, pak teprve se student může posunout na další tři fáze: učení se slovní zásoby k používání, zvětšování slovní zásoby k porozumnění a nakonec výuky slovní zásoby výjimečných oblastí zkušeností.

Může se tedy říci, že v době od roku 1945 do roku 1970 byla slovní zásoba jako aspekt pro výuku jazyka v zapomenutí a argumenty pro výuku velkých dávek syntaxu. Slovní zásoba byla viděna hlavně jako problém úrovně a výběru, vyrovnaný zájmem o kontrastní analýzu a předvídání chyb pro cílové skupiny studentů.

Až v 70-tých letech minulého století se začíná slyšet nespokojenost z obou stran Atlantiku proti převládajícímu pohledu, i když John Ambrose Bright a Gordon P. McGregor stále nejsou nakloněni k tomu, aby pozvedli slovní zásobu na přední úroveň ve výuce, navzdory tomu, že věnovali docela velký počet stránek tomuto tématu. Mezi prvními, kdo se začal zabývat touto tematikou, byl David A. Wilkins, který bědoval nad opomenutím slovní zásoby v předchozích letech audio-lingválních. Jak říkal Wilkins: „Bez gramatiky může být velice málo sděleno, ale bez slovní zásoby nic nemůže být sděleno.“ Nicméně i Wilkins příliš nepřeháněl s výukou slovní zásoby a uzavřel to tím, že zpoždění výuky slovní zásoby v učebnicích pro dlouhodobé studium nemůže uškodit, a že ve většině situací obvyklý vzor, že struktura první a teprve potom slovní zásoba

³ FRIES, Charles Carpenter, *Teaching and learning English as a foreign language*. University of Michigan Press, Ann Arbor. 1945. str. 39.

⁴ WILKINS, David Arthur, *Linguistics and language teaching*, Edward Arnold, London. 1972. str. 111.

je ta nejrozumnější rada⁴. Wilkinsonova práce je významná hlavně svou touhou přivést pohled lexikálních sémantiky do výuky slovní zásoby. Podle Wilkinse nám za první lexikální sémantika pomáhá pochopit proces překládání, a za druhé umožňuje organizovat slovní zásobu, která je nutná, jelikož slova se nemůže naučit izolovaně. Za třetí, studie spojení smyslů umožňuje získat úplný význam slov a to spojené s celkovým získáním významu slov. Wilkinsova práce spojuje závazek s debátou o místě slovní zásoby s vírou, že výuka a učení slovní zásoby může být posunuta skrz začlenění pohledů ze sémantiky⁴.

Zhruba ve stejnou dobu jako Wilkins se začal Freeman Twaddell silně zastávat velkého rozšiřování slovní zásoby studentů na střední úrovni. Twaddell viděl klam v pohledu, že výuka slovní zásoby byla pouze otázkou výběru předmětů při kritériích jako například četnost. Je nemožné naučit studenty všechna slova, které musí znát a tak je důležité učit je odhadovací strategie, které jim umožní vypořádat se s neznámými slovy a tím ztratit závislost na slovnících. Toto byl začátek pohlížení na učení se slovní zásoby jako jazykovou dovednost, čímž se posouvá zodpovědnost na studenta. Odhadovací dovednost byla viděna jako klíčová k porozumění čtenému textu podle Paul Nationa a James Coadyho, a toto se odráží ve vzrůstajícím posunu od nahlížení na osvojování slovní zásoby jako na učení se slov ze seznamu a jejich vstřebání, trend ve kterém byl Twaddell ranným hlasatelem. Uprostřed sedmdesátých let minulého století se lingvisté (Patrick Connolly a Michael Donley) zabývali vztahem mezi slovní zásobou a úkolem se jí naučit. Obecně bylo přijato, že rozsáhlé čtení má úlohu v rozvoji slovní zásoby. Ale na druhou stranu říkali, že jenom rozsáhlé čtení nestačí. Ani intenzivní čtení krátkých úryvků také nestačí, jelikož množství

⁴ WILKINS, David Arthur. *Linguistics and language teaching*, Edward Arnold, London. 1972. str. 130-132.

slov, které se můžeme najednou naučit je limitováno. Donley tvrdil, že student musí být povzbuzován, aby čelil vnitřní struktuře slovní zásoby. Struktura slovní zásoby by se měla využít k výhodě učitelů a studentů: paradigmatická spojení, ne jenom význam, ale také i zvuk (např. too/two) by se měly využívat; slova by se měla učit v kontextu a kontrastu⁵.

Robert Lord znovu obnovil otázku výuku slovní zásoby. Podle něj by slovní zásoba už neměla být „Popelkou“ ve výuce jazyka. Nejenom že byla výuka slovní zásoby vyvrženec v rukách transformalistů, ale také byla dlouho viděna ve smyslu statické slovní zásoby. Lord použil pohled Vygotského, že vztah mezi myšlenkou a slovy je dynamický: je to proces, ne věc. Pokud bychom se drželi pohledu, že slova jsou jen položky, které se musí naučit v určitých množstvích v určitém tempu, výuka slovní zásoby se nebude posunovat; musíme studovat osvojení prvního jazyka, abychom pochopili procesy osvojení druhého jazyka. Osvojení prvního jazyka ukazuje, že rozšiřování slovní zásoby pokračuje proti určité zmatenosti v referencích či odkazech, i proti vývoji koncepčních představ slov a nestálosti významů. Lordova polemika představuje další posun od přístupu ovládnutí slovní zásoby k více zaměřenému přístupu na získávání významu nebo smyslu⁶.

V té době se také objevuje více článků, ve kterých se autoři zabývají sémantickou stavbou slovní zásoby a ta je viděna jako hlavní část pro obnovení výuky slovní zásoby. Dorothy Brown se zejména zaměřila na kolokace a v nich viděla příležitost, jak ukázat studentům kontextuální nadbytek. Také

⁵ DONLEY, Michael. *The role of structural semantics in expanding and activating the vocabulary of the advanced learner: the example of the homophone*, Audio-Visual Language Journal. 1974.

⁶ LORD, Robert. *Learning vocabulary*, IRAL. 1974.

vytvořila praktická cvičení na toto téma⁷. Následně Edward Anthony ve svém teoretickém článku o strukturálním shlukování ve slovní zásobě polemizuje nad zapojením takové lexikální teorie do výuky jazyka⁸. Den Nilsen následoval tuto myšlenku se silným zaměřením na roli sémantiky ve výuce slovní zásoby. Pro Nilsena byl vývoj paradigmatického přístupu (zkoumání slovníčka mimo kontext a v kontrastním systému), předpoklad pro syntagmatický přístup (slovičko v kontextu). Nilsen navrhl organizační principy řazení slovní zásoby pro výuku tj. hierarchii, matice, cykly, řady atd⁹.

V polovině 70-tých let minulého století už máme přehled o vzrůstajícím zájmu o výuku slovní zásoby a učení slovní zásoby, což na jedné straně je starost o záchranu toho, co se stalo odloženou oblastí a na druhé straně spojit pohledy na lexikální sémantiku. Navíc tu je ještě začátek pohledu na slovní zásobu jako na dovednost, na které se student aktivně podílí, a starost o to, co a jak se student může naučit. Tato otázka výběru nezmizela a ani pravděpodobně nikdy nezmizí.

Co to vlastně znamená znát slovo v cizím jazyce? Jack Richards vidí potřebu zkoumat otázku jako základ pro formulaci cílů ve výuce slovní zásoby a pro posouzení didaktické techniky. Přináší několik hlavních předpokladů pro charakteristiku lexikální kompetence:

- znát míru pravděpodobnosti setkání s ním a druhy slov, které se s největší pravděpodobností nachází ve spojení s ním (frekvence a kolokace)

⁷ BROWN, Dorothy. *Advanced vocabulary teaching: the problem of collocation*. RELC Journal 5. 1974.

⁸ ANTHONY, Edward. *Lexicon and vocabulary: some theoretical and pedagogical aspects of word meaning*. RELC Journal 6 (1). 1975.

⁹ NILSEN, Den. *Contrastive semantics in vocabulary instruction*. TESOL Quarterly. 1976.

- znát jeho omezení použití podle funkce a situace (časové, sociální, geografické atd.
- znát jeho syntaktické chování
- znát jeho základní formy a odvozeniny
- znát jeho místo v síti asociací s ostatními slovy v jazyce
- znát jeho sémantickou hodnotu (jeho složení)
- znát jeho různé významy¹⁰

Na závěr Richards říká, že by se měly připravovat materiály s bohatou slovní zásobou a cíle musí být ve spojení s technikami výuky. Richardsův článek je důležitý, protože se snaží spojet rozdílné způsoby výuky a procvičování rozmanité aspekty slovní zásoby do oddělených vlastností lexikální kompetence studenta, a uvědomuje si komplexní povahu postupů výuky či učení se slovní zásoby.¹¹

Pokud shrneme vývoj ve výuce slovní zásoby v minulém století, je jasně vidět, že se postupně přidává důraz na výuku slovíček. Lingvisté i pedagogové si uvědomují její důležitost a chápou učení slovní zásoby jako nezbytnou součást výuky jazyka. Klade se tak na ní větší důraz ve vyučovacích hodinách a výuce obecně. Také si jazykovědci uvědomili, že nelze slovní zásoby nijak přehlížet či podceňovat, jelikož jde o fundamentální základ, bez něhož není možnost se naučit jakoukoliv řeč. Na druhou stranu si také lingvisté uvědomují, že se výuka slovní zásoby nikdy nestane tou hlavní složkou ve výuce, poněvadž gramatika a ostatní složky jazyka jsou mnohem složitější a je daleko těžší je vysvětlit a pochopit.

¹⁰ RICHARDS, Jack. *Word lists: problems and prospects*, RELC Journal. 1974.

¹¹ RICHARDS, Jack. *Word lists: problems and prospects*, RELC Journal. 1974.

2. Současné trendy ve výuce slovní zásoby

Jakákoli diskuse o získání slovní zásoby a jazykového provedení v obecných potřebách, tak aby jasně rozlišili mezi porozuměním a produkcí, pro ně se zdají být různé dovednosti, které vyžadují různé metody. Porozumění slovní zásoby se spoléhá na strategie, které umožňují pochopení slov a jejich uložení, zapsání do paměti, to znamená, že použití se týká strategií, které se aktivují v úložišti vyvoláním těchto slov z paměti, a následně jejich použití v příslušných situacích. Prioritou, kterou tento rozdíl přiřadí k porozumění, je jeden z mnoha důvodů, proč stále více výzkumníků věří, že porozumění textu by mělo předcházet produkci ve výuce jazyků.¹² Předmětem výuky slovní zásoby, je vylepšení různých strategií pro porozumění a produkci.¹³

2.1 Zlepšení porozumění

Prvním úkolem je pomoci studentům porozumět, co neznámá slova znamenají. Bylo by dobře, aby na začátku se ujistili, že nemusí znát všechna slova z části článku, než budou moci pochopit jeho smysl, že obvykle jediné tajemné slovo - nebo dva anebo tři - nebude bránit porozumění, a že, jak bude popsáno níže, je to porozumění textu, které bude jejich největší pomoc v rozluštění těchto obtížných slov. Musíme je také ujistit, že nepotřebují znát *všechny* významy konkrétního slova, ale že mohou být spokojeni se znalostí pouze obecného významu toho slova. Koneckonců, rodilí mluvčí se obvykle spokojí s matnější definicí: navíc, to je teprve poté, co člověk zažil slovo v mnoha kontextech, že

¹² ASHER, James. *The total physical response approach to second language learning*, Modern Language Journal. 1969.

¹³ POSTOVSKY, Valerian. *Effects of delay in oral practice at the beginning of second language learning*, Modern language journal. 1974.

se blíží úplnému pochopení jeho významu. Nakonec, musíme přesvědčit studenty, že místo toho aby vyhledali každé slovo ve slovníku, by měli spoléhat na druhy technik, které rozebereme níže, pro objevování významu. Slovník samozřejmě znamená bezpečí pro mnohé, takže toto nemůže být zákaz, jen povzbuzení; ale měli bychom říci, že slovník by měl být použit pouze jako poslední možnost.

2.2 Náповědy (vodítka) souvislosti (kontextu)

Hádání slovní zásoby z kontextu je nejčastější způsob, jak poznat význam nových slov, a na to jsme se naučili hledat řadu stop (vodítek). Za prvé, naše odhady se řídí podle tématu, který je v rozhovoru patrný z druhu sociální interakce, která je použita, a který při čtení může být signalizován abstraktně nebo přehledem o tom, co se chystáte číst. Dokonce i titul poskytuje efektivní zdroj stopy pro uhádnutí.¹⁴ Za druhé, jsme vedeni jinými slovy v diskurzu, což nám pomáhá odhadnout. Diskurs je plný nadbytku, anafor a paralelismů, a každý nabízí vodítka pro pochopení nové slovní zásoby. Jako poslední, gramatická struktura, jakož i intonace v řeči a interpunkce v písemné formě, obsahuje další vodítka (náповědy). Mark Clarke a Sandra Valerie Silberstein předvádějí cvičení, které pracují s třemi druhy náповěd kontextu a pomoci zостřit schopnost studentů objevit smysl přes kontext sám. Následující příklady (zdůrazňují přebytek jazyka tím, že demonstrují typy kontextů, které mohou poskytovat význam neznámého slova:¹⁵

¹⁴ DOOLING, James - LACHMAN, Roy. *Effects of comprehension on retention of prose*, Journal of experimental psychology. 1971.

¹⁵ CLARKE, Mark - SILBERSTEIN, Sandra Valerie. *Toward a realization of psycholinguistic principles in the ESL reading class*, Language learning. 1977.

Synonym in apposition: *Our uncle was a **nomad**, and incurable wanderer who never could stay in one place.* He was in an **offside** position, he was behind the last defender before his teammate played the ball.

Antonym: *While the aunt loved Marty deeply, she absolutely **despised** his twin brother smarty.* He **saved** the shot but the next one he didn't catch.

Cause and effect: *By surrounding the protesters with armed policemen, and by arresting the leaders of the movement, the rebellion was effectively **quashed**.* Because they didn't play well and made a lot of mistakes, they **lost** the match.

Association between an object and its purpose or use: *The scientist removed the **treatise** from the shelf and began to read.*

Description: *Tom received a new **roadster** for his birthday. It is a sports model, red with white interior and bucket seats, capable of reaching speeds of more than 150 mph.* The ball hit the **crossbar**, which is the upper pipe of the goal.

Example: *Mary can be quite **gauche**; yesterday she blew her nose on the new linen tablecloth.* The defender can be quite **reckless**; he slid and knocked down the attacker in the last match.¹⁶ Na výše uvedených příkladech jsem použil původní věty, za ně jsem následně uvedl, jak se to dá použít ve výuce slovní zásoby míčových sportů.

Druhým úkolem při výuce porozumění textu je pomáhat studentům zapamatovat si slova, nebo přesněji, jim pomáhá ukládat slova do paměti. Předtím, než si probereme různé strategie, které podporují ukládání do paměti,

¹⁶ CLARKE, Mark - SILBERSTEIN, Sandra. *Toward a realization of psycholinguistic principles in the ESL reading class.* Language learning. 1977

bude užitečné přezkoumat některé charakteristiky vztahu mezi slovní zásobou a pamětí.

Pokud jde o paměť a porozumění, nemusí být nejúčinnější rozdíl ve slovní zásobě mezi obsahovými a funkčními slovy, ale může ležet mezi různými typy obsahu slova. Funkční slova mohou být zaznamenán v paměti poměrně rychle, jednoduše proto, že jich málo a protože se často objevují znovu, stejně jako by měl být malý problém v uložení do paměti konkrétní podstatná jména, protože tato slova s sebou nesou určitý obraz. Většina problémů se objeví s takovými obsahovými slovy, která nejsou tak snadno představitelná, tedy těch podstatných jmen, sloves, přídavných jmen a příslovcí, která mají abstraktní pojmy. Tato slova nemohou být ignorována, protože nesou dostatečný obsah, který je nezbytný pro správné pochopení textu, ale jsou příliš abstraktní a vyskytují se jen zřídka, aby se snadno zapamatovaly. Většina problémů se slovní zásobou se pohybuje kolem nich, jak uvádí Robbins Burling.¹⁷

Druhý fakt o slovní zásobě a paměti, je to, že „tvar“ může být důležitější než význam v zapamatování položky slovní zásoby. Spoléháme na podobu slova, aby nás vedla k jeho významu, protože vidíme nebo slyšíme konkrétní „tvar“ a zkusíme si pak vzpomenout, co ten tvar znamená. Proto se ve výuce k porozumění musíme učit strategie, které berou formu jako hlavní cestu k významu. Pro použití, na druhou stranu, je význam, který nás vede k vhodné formě pro konkrétní situaci.

Výzkum paměti naznačuje, že slova jsou uložena a zapamatoována v síti asociací jak to popisuje Earl Stevick. Tyto asociace mohou být z mnoha typů a být

¹⁷ BURLING, Robbins. *Sounding right*. Rowley, Massachusetts. 1982.

spojeny mnoha způsoby. Slova naší mentální slovní zásoby, například, jsou vázány k sobě nejen významem, formou a zvukem, ale i vzhledem - spojujeme podobné tvary v oku naší mysli - a ostatními částmi kontextu, v nichž jsme se je naučili nebo zažili. Chcete-li znát význam slova, stává se úkolem poznat jeho asociace s jinými slovy: proto, abychom ho co nejefektivněji učili, musíme ho předvést v této síti asociací.¹⁸

Podle Ferguse Iana Muirdena Craika a Roberta Lockharta výzkum také ukazuje, že duševní činnost má silný vliv na paměť, že existuje těsný vztah mezi kognitivní hloubkou a retencí. Co to znamená? Že čím více se aktivně snažíme pracovat na řešení problému (více zavázání do úkolu naučit se něco, co je), pak máme větší naději, že si uložíme tyto informace natrvalo.¹⁹

Nakonec, jedno z prvních zjištění z výzkumu paměti bylo, že krátkodobá paměť má poměrně konstantní počet jednotek, jak píše George Miller, jednotky, které pozdější výzkum ukázal, že jsou pravděpodobně "kusy" informací, které se sestávají z více ne jednotlivých položek.²⁰ Herbert Simon přidává, že i když tyto kusy mohou být větší a obsahovat více informací než jednotlivé prvky, jejich počet zůstává v paměti poměrně konstantní, a jejich velikost se zvyšuje, jak se více seznamujeme se pamatovaným materiálem, což nám umožňuje uložit a vyvolat další informace. Protože velká část studentova úkolu je spojit neznámý materiál smysluplným způsobem, učitel, který dělá tuto činnost snadnější, zvyšuje počet položek, které si žáci uchovávají.²¹

¹⁸ STEVICK, Earl. *Memory, meaning and method*. Rowley, Massachusetts. 1976.

¹⁹ CRAIK, Fergus Ian Muirden - LOCKHART, Robert. *Levels of processing: a Framework or memory record*, Journal of Verbal Learning and Verbal Behaviour 11. 1972.

²⁰ MILLER, George *The magical number seven, plus or minus two: some limits on our capacity for processing information*, Psychological Review 63. 1956

²¹ SIMON, Herbert. *How big is a chunk?* Science. 1974. 183:482-8

2.3 Mnemotechnické pomůcky

Jeden způsob, jak můžeme zlepšit zapamatování, je tím, že podporujeme studenty, aby používali paměťové techniky, které jim pomohou při ukládání slov do paměti. Ačkoli je hodně odporu v mnoha zemích k zavedení mnemotechnických pomůcek ve třídě, stejně jako je k nutnosti jakéhokoli druhu memorování vůbec, zdá se, že studenti všude po světě používají tyto techniky a shledávají je velmi užitečné.

2.4 Loci

Loci je celosvětově nejstarší a nejznámější paměťový nástroj, popsany v každé knize pro samouky na zlepšení paměti, tvrdí Ulric Neisser. Loci je založený na tom, že fungujeme pomocí kognitivních map, které jsou známé sekvence vizuálních obrazů, které lze snadno vyvolat. Tyto obrazy (loci) se obvykle nachází podél dobře projeté cesty, ale může být i objekty ve známé místnosti, události v dobře známém příběhu nebo jakékoliv jiné takové známé sekvenci. Pro uložení položky, si člověk o ní vytvoří vizuální představu a umístí jí v jednom loci v představené scéně. Vybavování těchto položek je pak snadné, když je celá scéna vybavena v mysli.²² K procvičování tohoto paměťového nástroje je v praktické části několik druhů cvičení, například pexeso či pojmenování částí hřiště nebo hřiště samotného. Jako ukázka cvičení je zde přiřazování slov k obrázkům:

²² NEISSER, Ulrich. *Cognition and reality*. San Francisco. 1976.

hrcourtkebasketxaslamxrshotpqdribblezmrjumppreboundztdribblewptrow

2. 5 Kolokace

At' už jsou definovány široce nebo úzce, kolokace znamená dvě z charakteristik, které jsou důležité pro porozumění. Jedním z nich je, že význam slova má hodně co do činění se slovy, s nimiž se běžně asociuje. Nejen, že tato spojení pomáhají studentovi při ukládání těchto slov do paměti, ale také pomáhají při definování sémantické oblasti slova, pro každá užitečná slovní spojení jsou dalším krokem k pochopení významu slova podle Dorothy Brownové, a pomáhá studentům vyvodit význam z kontextu.²³ Druhou vlastností je to, že slovní spojení umožňují, aby lidé věděli, jaké druhy slov mohou najít společně. Máme určité očekávání o tom, jaké druhy informací by měly následovat, podle toho co předcházelo, a proto jsme často schopni odhadnout význam po vyslechnutí pouze první část známých slovních spojení.

²³ BROWN, Dorothy. *Advanced vocabulary teaching: the problem of collocation*, RELC Journal. 1974. 5 (2): 1-11

To je další důkaz toho, že rozumíme ve shlcích. Celá představa kolokací je nesmírně důležitá pro získání slovní zásoby a ještě musí být využita na svůj plný potenciál. K procvičování kolokací je například vytvořeno v praktické části toto cvičení, které je zaměřeno právě na spojení dvou slov, která následně fungují jako kolokace, nebo-li ustálená spojení:

Spoj slova, která k sobě patří:

				chip	
	awkward			kick	
body		drop			ball
	pass		shot	feint	
chip		foot			drop
corner		counter		attack	
					ark
	corner			flag	

2. 6 Situační soubory

Situační soubory jsou soudržné řetězce lexikálních vztahů v diskurzu. Jsou to skupiny slov, které jsou spojeny z důvodu předmětu textu, jeho účelu nebo jeho stavbu; jsou to slova vztahující se na určitou situaci. Konverzace o fotbalovém zápase, například, by s největší pravděpodobností obsahovala slovní zásobu, jako je *goal, attack, defend, shot*, situaci rétoricky definovanou, jako v argumentační eseji, může obsahovat logické spojky *furthermore, on the contrary, however*. Toto je velmi známé, a tak je to často organizováno ve výuce slovní zásoby s názvem *At the stadium* a tak dále.

2. 7 Sémantické soubory

Sémantické soubory obsahují slova spojená jinými druhy inferenční vztahů, a tak popisují řetězy asociací, do kterých musíme ťuknout, abychom si vzpomněli na to slovo. Sémantické soubory, stejně jako situační soubory, jsou způsoby, jak přinášet slova dohromady tak, aby tyto inferenční asociace byly zřejmé. Slova mohou být seskupeny jako: synonyma (*attacker, striker*), kategorie, která sama o sobě může být rozdělena do více sociálně realistických, jako jsou formální a neformální synonyma (*captain, skipper*), poetická a nepoetická synonyma (*bounce, recoil*), pozitivní a negativní synonyma (*slender, skinny*), kořen slova a zesilující slova (*big, huge*), antonyma (*near, far*), slova souřadná (*libero, defender*), superordinanty (*winger, footballer*), a slova podřazená (*people, coach*), z nichž všechny mohou být dále rozděleny podle doporučení synonym. V praktické části je například vytvořeno cvičení na základě tohoto trendu, kdy se musí vyřadit nepatřící slovo, čímž se procvičují jak antonyma (slova opačného významu), tak i synonyma (slova stejného významu) a také další skupiny slov:

Vyřad' slovo, které tam nepatří:

setter, spiker, smasher, **upright**

ball, cable, post, **jump**

lob, save, recovery, dive

offence, attack, **rotation**, forward

decoy, flare, dink, **referee**

2. 8 Slovní rodiny

Učit slovní zásobu ve slovních „rodinách“ je rozšíření zmíněné výše. Mnoho slov postavených okolo konkrétního kořene se shromáždí, aby asociace mezi nimi mohly být vidět. Ačkoli významy těchto slov se mohou mírně lišit, shlukování pomůže studentům při zapamatování jejich obecného významu. Existuje několik způsobů, jak toho dosáhnout. Jedním z nich je vytvořit seznam takové „rodiny“ (spolu s definicemi každého slova); Robbins Burling navrhuje izolaci slovních rodin, které se vyskytují v úryvku a ukázat je studentům. To by umožnilo přirozenou souvislost než jednoduchý seznam, a tak dá studentům možnost ke sledování slov diskurzu, a tak uvidí, jak se formy změní v souladu s funkcí.²⁴ Tohoto jsem se držel při zpracovávání slovní zásoby v mé práci, která je rozdělena na čtyři hlavní míčové sporty – basketbal, fotbal, házenou a volejbal. U každého z výše uvedených sportů je seznam slovní zásoby, která je následně procvičována ve výukových materiálech.

Teoretická část diplomové práce se zaměřila na historii ve výuce slovní zásoby. Také byly představeny základní trendy ve výuce slovní zásoby, ke kterým byly uvedeny příklady cvičení, které se v praktické části dále rozšiřují a využívají v podobě výukových materiálů základní terminologie vybraných čtyř míčových sportů.

²⁴ BURLING, Robbins. *Sounding right*. Rowley, Massachusetts. 1982.

Praktická část

Praktická část zpracovává názvosloví čtyř vybraných míčových sportů – basketbalu, fotbalu, házené a volejbalu. Každý sport je krátce představen a také jsou zde stručně zmíněna pravidla. Také jsou vysvětleny základy terminologie v jednotlivých sportech, na které navazuje anglický slovník základních pojmů. U každého ze čtyř sportů jsou pak cvičení na výuku anglické terminologie. U volejbalu je navíc ještě přeložena základní metodika úderů – nahrávka, přihrávka, podání, spodní odbití apod.

3. Basketbal

Košíková se objevila jako hra v roce 1891, založil jí James Naismith. Mezinárodní basketbalová federace, která se častěji uvádí pod francouzskou zkratkou FIBA, což je asociace národních organizací, která dohlíží na mezinárodní basketbalové soutěže. FIBA byla založena v roce 1932 v Ženevě, dva roky poté, kdy byla tato míčová hra oficiálně uznána mezinárodním olympijským výborem. Původními členy byly Argentina, Československo, Řecko, Itálie, Lotyšsko, Portugalsko, Rumunsko a Švýcarsko. V roce 1936 během OH v Berlíně byl James Naismith (1861 – 1939) jmenován čestným prezidentem. FIBA organizuje mistrovství světa mužů už od roku 1950 a mistrovství světa žen od roku 1953. Obě mistrovství se konají jednou za čtyři roky a střídají se s olympijskými turnaji.

3.1 Pravidla basketbalu

Při vzniku košíkové platilo pouhých 13 pravidel a to dá říci, že funguje téměř až dodnes. Naříklad v NBA je pouhých 12 hlavních pravidel – je nutné ale podotknout, že každé z nich se skládá z řady dodatků a pododdílů. Zápasy trvají čtyři krát 10 minut a v NBA se hraje na 12 minut. Každý tým se skládá až 12 hráčů na soupisce, ale na hřišti jich může hrát v jednu chvíli jenom 5. Pokud je hráč faulován, jeho tým získá míč, který se uvede do hry ze zámezí. Je-li hráč

faulován při pokusu o střelbu, jeho tým získá výhodu jednoho až tří trestných hodů. Počet hodů závisí na tom, odkud postižený hráč střílel a, zda-li byl hod úspěšný. Pravidla se poruší, pokud se s míčem zachází nedovoleným způsobem. Míč nesmí opustit vymezené hřiště; tým, od něhož míč putoval do zámezí, jej ztrácí. Basketbalista se nesmí s míčem pohybovat oběma nohama, aniž by přitom dribloval, také se nesmí s míčem driblovat oběma rukama ani jej při driblování chytat do rukou. Je zakázáno, aby byla ruka pod míčem během driblování. Mužstvo, které útočí, a dostane se s míčem na soupeřovu polovinu, se nesmí vrátit s míčem zpět přes půlicí čáru. Jsou určeny určité časové limity pro jednotlivé herní činnosti jako například přechod z obranné poloviny na útočnou, na ukončení útoku apod. Koš je ve výšce 3,1 m nad zemí a je připevněn k desce, obroučka má průměr 45 cm. Hřiště má rozměry 28,5 m na 15,2 m.

3.2 Terminologie basketbalu

Basketbalová terminologie je poměrně specifická ve srovnání s ostatními míčovými sporty, jelikož nemá branky a s tím spojené termíny. Sám název je odvozený od anglického slova „basket“ nebo-li koš a „ball“ což je míč. Terminologie se používá v naprosté většině v americké angličtině kvůli původu basketbalu. Cílem hry je získat co nejvíce bodů tedy „points“, které se udělují za prohození míče košem. Může to být za 1, 2 či 3 body, což záleží na vzdálenosti od koše popřípadě situaci ve hře. Basketbal se hraje na kurtu – „court“. V košíkové je velké množství porušení pravidel – fauly nebo technické chyby („fouls“, „violations“). Fauly mají pojmenování podle druhu přestupku tedy držení „holding“, strčení „pushing“ atd. Co se týká technických přestupků tak těch je poměrně dost. Jejich názvy jsou v angličtině často dost odlišné od českých překladů – „travelling“ - kroky. Další důležitá terminologie zahrnuje jména jednotlivých postů hráčů v basketbalu. Každý hráč má své označení jako například rozehrávač – „point guard“. I názvy možných situací jsou specifické, jelikož v ostatních základních čtyřech míčových sportech se míč nedoskakuje („rebound“ – útočný „offensive“ nebo obraný „defensive“) nebo nerozskakuje. Ztráta míče se nazývá „turnover“.

3.3 Slovník vybrané anglické terminologie v basketbalu

advance	/əd'vɑ:ns/	přihrát míč dopředu
air ball	/eə bɔ:l/	nepřesná střela (nedotkne se koše či desky)
arc	/ɑ:k/	oblouk střely
assist	/ə'sist/	přihrávka na koš, asistence
ball	/bɔ:l/	míč
backboard	/'bækbɔ:d/	deska koše
bank	/bæŋk/	deska koše; odrazit míč o desku
basket	/'bɑ:skɪt/	koš
bench	/bentʃ/	lavička, střídačka
block	/blɒk/	blok; blokovat
bounce	/baʊns/	odraz, odskok míče; odrazit, odskočit
break	/breɪk/	rychlý protiútok
breakaway	/'breɪkəweɪ/	rychlý protiútok
bucket	/'bʌkɪt/	americký slang koš ze hry; hruška
buzzer	/'bʌzə/	klakson
court	/kɔ:t/	kurt, hřiště
centre	/'sentə/	pivot
centre jump	/'sentə dʒʌmp/	rozskok
charge	/tʃɑ:dʒ/	prorážet
chest pass	/tʃest pɑ:s/	přihrávka obouruč trčením od prsou
clearing	/'klɪərɪŋ/	uvolňování
conversion	/kən'veɜ:ʒən/	proměněný trestný hod
covering	/'kʌvərɪŋ/	krytí
cross-court	/krɒs aʊt/	napříč hřištěm, přes celé hřiště
defender	/dɪ'fendə/	obránce
defensive	/dɪ'fensɪv/	obraný
dribble	/'drɪbl/	driblovat

dribble	/'drɪbl/	driblink
dunk	/dʌŋk/	smeč do koše
elbowing	/'elbəʊɪŋ/	nedovolené hraní loktem
fake	/feɪk/	klamný náznak pohybu, střely apod.
feint	/feɪnt/	klamání, finta
forward	/'fɔː.wəd/	útočník
foul	/faʊl/	faul
free-throw line	/friː θrəʊ laɪn/	čára trestného hodů
give-and-go	/gɪvəŋgəʊ/	přihrej a běž, hod' a běž
guard	/gɑːd/	rozehrávač
holding	/'həʊl.dɪŋ/	držení
hook shoot	/hʊkʃuːt/	střela přes hlavu
hoop	/huːp/	obroučka koše; slang pro košíkovou
interception	/,ɪntə'septʃən/	vypíchnutí míče
jam	/dʒæm/	smeč do koše
lay-up shot	/leɪ ʌp ʃɒt/	dvojtakt
net	/net/	síťka koše
offensive	/ə'fensɪv/	útočný
outnumbering	/,aʊt'nʌmbəɪŋ/	přečíslení
overtime	/'əʊvətáɪm/	prodloužení
pass	/pɑːs/	přihrávka; přihrávat
planned attack	/plænd ə'tæk/	postupný útok
period	/'pɪəriəd/	čtvrtina; poločas
point guard	/pɔɪnt gɑːd/	rozehrávač
possession	/pə'zefʃən/	držení míče
pushing	/'pʊʃɪŋ/	strkání
quarter	/'kwɔːtə/	čtvrtina
rebound	/,ri:'baʊnd/	doskok; doskočit; odražený míč od desky
recover	/rɪ'kʌvə/	znovu získat míč

referee	/,refə'ri:/	rozhodčí
regulation	/,regjʊ'leɪʃən/	normální hrací doba
rim	/rɪm/	obroučka koše
screen	/skri:n/	clona; clonit protihráče
shoot	/ʃu:t/	střílet, vystřelit na koš
shot	/ʃɒt/	střela, hod na koš
shot clock	/ʃɒt klɒk/	hodiny pro měření času na útok
sideline	/'saɪdlɪn/	postranní čára
side step	/'saɪd steɪp/	úrok
sky-hook	/skaɪ hʊk/	střela vysokým obloukem
slam dunk	/slæm dʌŋk/	smeč
spin	/spɪn/	rotace míče
steal	/sti:l/	získání míče, odebrání míče soupeři
substitution	/,sʌbstɪ'tju:ʃən/	střídání
tap	/tæp/	dopíchnutí míče do koše
tap-in	/tæpɪn/	koš docílený dopíchnutím do koše
travelling	/'trævəlɪŋ/	kroky
throw	/θrəʊ/	hod; hodit
throw-in	/θrəʊ ɪn/	vhazování
time-out	/taɪm aʊt/	oddechový čas
tip	/tɪp/	dopíchnout, doklepnout (míč)
tip-in	/tɪpɪn/	dopíchnutí míče do koše
travelling	/'trævəlɪŋ/	kroky (porušení pravidel)
tripping	/trɪpɪŋ/	podražení nohou, nastavování nohy
turn	/tɜ:n/	obrátká (s míčem)
turnover	/'tɜ:nəʊvə/	ztráta míče
umpire	/'ʌmpaɪə/	druhý rozhodčí
vest	/vest/	basketbalové tričko
violate	/'vaɪəleɪt/	porušit pravidla

violation	/,vaɪə'leɪʃən/	chyba, porušení pravidel
zone	/zəʊn/	zóna
zone defence	/zəʊn dɪ'fens/	zónová obrana

3.4 Výukové materiály

KOŠ, ZÓNA, ZTRÁTA MÍČE, DRUHÝ ROZHODČÍ, KROKY, STŘELA, PORUŠENÍ PRAVIDEL, STŘÍDÁNÍ, ZNOVU ZÍSKAT MÍČ, PŘIHRÁVKA, DOSKOK, ČTVRTINA (POLOČAS), ČTVRTINA, PRODLOUŽENÍ, HOD, KLAKSON, OBROUČKA, FAUL, CLONA, PRORÁŽET

B	A	S	K	E	T	W	O	R	H	T	W	N	V
P	Z	X	C	H	A	R	G	E	X	P	S	O	I
R	O	T	R	A	V	E	L	L	I	N	G	I	O
I	N	E	Q	Z	P	C	P	U	T	O	B	T	L
R	E	R	E	C	O	V	E	R	W	V	U	U	A
E	H	I	R	I	T	P	R	E	R	E	Z	T	T
V	X	M	T	X	S	A	I	B	E	R	Z	I	I
O	S	H	O	T	C	S	O	O	T	T	E	T	O
N	F	O	U	L	R	S	D	U	R	I	R	S	N
R	Q	D	H	W	E	Y	J	N	A	M	D	B	V
U	M	P	I	R	E	E	G	D	U	E	X	U	E
T	V	O	T	L	N	W	A	X	Q	J	H	S	L

4. Volejbal

Volejbal se poprvé objevil jako hra v roce 1895 a původně se nazýval „mintonette“. První oficiální zápas se odehrál na Springfield College v Massachusetts v USA roku 1896. Ze Severní Ameriky se volejbal rozšířil do zbytku světa na začátku 20. Století a v roce 1949 se v Praze odehrálo první mistrovství světa. Roku 1964 se volejbal přidal mezi olympijské sporty, i když ukázkovým sportem byl už na olympijských hrách v Paříži 1924. Hlavní celosvětová federace (FIVB) byla založena roku 1947, je v ní 218 národních federací, což znamená, že je největší mezinárodní sportovní federací na světě.

4.1 Pravidla volejbalu

Volejbalové utkání hrají dva týmy se šesti hráči. Body se získávají odbíjením míče přes síť tak, aby dopadl na soupeřově polovině hřiště na zem. Bránící hráči se obětavě snaží míč jakkoliv podle pravidel odrazet do vzduchu, a tím si připravují možnost zaútočit. V oficiálních zápasech na nejvyšších úrovních se týmy skládají pouze z mužů nebo pouze z žen, ale volejbal je také oblíbený volnočasový sport, ve kterém se střetávají smíšené týmy hráčů různého věku i dovedností. Odehrát míč se může jakoukoliv částí těla, tedy i nohama, což bylo dříve zakázané. Hráči z jednoho mužstva se mohou odbít míč maximálně 3x po sobě (blok na síti se nepočítá jako odbítí), potom se musí míče dotknout protihráč. Volejbalový kurt má rozměry 9 x 18 m. Na každé polovině je čára, která je vzdálená od středové čáry tedy od sítě 3 m. Rozděluje tak kurt na útočnou a obrannou zónu. Podáním začíná rozehra. Při každé ztrátě se získává bod. Volejbal se hraje na 3 vítězné sety, z nichž každý je 25 bodů. Případný pátý set se má jen do 15 bodů, ale musí se vždy vyhrát o 2 body (např. 16:14).

4.2 Terminologie volejbalu

Terminologie volejbalu je velice specifická, jelikož úderý a systém hry je naprosto odlišný od ostatních týmových míčových sportů. Navíc je to bezkontaktní míčový sport, podobně jako tenis, tudíž odpadají všechny výrazy spojené s fauly nebo jinými porušeními pravidel souvisejících s kontakty s protihráči. Jedna rozehra se nazývá „rally“. Rozehra začíná podáním tedy „service“. Základní termíny jsou spojené s druhy úderů (odbití) do míče – spodní odbití míče (bagr) „underarm“ nebo „bump,“ horní odbití míče „overhand“. Dále jsou tu termíny jako přihrávka, což je první odbití míče – „pass“ a druhé odbití míče je nahrávka – „set.“ Útočný úder je „spike“, bloky jsou „blocks“ a obranný úder, který je provedený jednou rukou je „dig“. Volejbal se hraje na kurtu „court“ přes síť „net“. Hřiště je ohraničené čarami - „line“, na každé straně sítě je jedna anténa „antenna“. Jednotliví hráči mají svá pojmenování – náhrávač je „setter“, libero „libero“, střední blokař je „middle blocker“ nebo „middle hitter“ podle jeho útočné specializace tedy útočník středem, smečář je „outside hitter“ popř. „left side hitter“, universál je „opposite hitter“ nebo „right side hitter“, útočný hráč „attacker“, obranný hráč „defender“.

4.3 Slovník vybrané anglické terminologie ve volejbalu:

ace	/eɪs/	eso
antenna	/an'tenə/	anténka
attack	/ə'tæk/	útok
attack zone	/ə'tæk zəʊn/	přední (útočná) zóna
attacker	/ə'tækə/	útočník
ball	/bɔ:l/	míč
block	/blɒk/	blok
blocker	/blɒkə/	blokař
bump	/bʌmp/	spodní odbití míče (bagr)

card	/kɑ:d/	karta
carry	/'kæri/	nesený míč,
court	/kɔ:t/	kurt
coverage	/'kʌvərɪdʒ/	vykrývání
decoy	/'di:kɔɪ/	klamný náskok smečářů, blokaře
defender	/dɪ'fendə/	obránce
dig	/dɪg/	obranný úder v poli
dink	/dɪŋk/	ulití míče; ulít míč
dive	/daɪv/	pád, odbití míče v pádu
double hit	/'dʌbl hɪt/	dvojdotek
double touch	/'dʌbl tʌtʃ/	dvojdotek
dump	/dʌmp/	ulití míče, zalívka
fault	/fɔlt/	chyba
flare	/fleə/	útok z druhého sledu
forward	/'fɔ:.wəd/	útočící hráč
game	/geɪm/	set, sada
hand grip	/hænd grɪp/	volejbalová špetka
hit	/hɪt/	úder, zásah, odbití
hitter	/hɪtə/	smečář, universál
jump	/dʒʌmp/	výskok, skok
kill	/kɪl/	úspěšná smeč, nechyatelný úder
knee pad	/ni: pæd/	nákolenka
lift	/lɪft/	nesený míč
line	/laɪn/	čára
line judge	/laɪn dʒʌdʒ/	rozhodčí na čáře
lob	/lɒb/	lob
match point	/mætʃ pɔɪnt/	mečbol
middle	/'mɪdl/	střední; střed
net	/net/	sít'

net ball	/net bɔ:l/	přehazovaná
net cable	/net 'keɪbl/	lanko sítě
net post	/net pəʊst/	kůl, sloupek sítě
offence	/ə'fens/	útok
opposite	/'ɒpəzɪt/	opačný
outside	/'aʊtsaɪd/	vnější, venkovní
overhand	/'əʊvəhænd/	horní odbití míče (prsty)
overlapping	/,əʊvə'læpɪŋ/	poziční chyba družstva, špatné postavení
pass	/pɑ:s/	přihrávka
penetration	/,penɪ'treɪʃən/	přesah; vbíhání nahrávače
position	/pə'zɪʃən/	pozice, postavení, postoj
push	/pʊʃ/	tažený míč
rally	/'rɑli/	výměna
receive	/rɪ'si:v/	přijímat podání
receiver	/rɪ'si:və/	příjemce podání
reception	/rɪ'sepʃən/	příjem podání
recovery	/rɪ'kʌvəri/	vybrání míče
referee	/,refəri:/	rozhodčí
referee stand	/,refəri: stænd/	stolec rozhodčího
retriever	/rɪ'tri:və/	sběrač míčů
roof	/ru:f/	úspěšný blok přímo do soupeřova pole
rotation	/rəʊ'teɪʃən/	změna postavení hráčů
save	/seɪv/	vybrání míče
screening	/'skri:nɪŋ/	clonění
serve	/sɜ:v/	podávat; podání
service	/'sɛ:vɪs/	podávat; podání
set	/set/	nahrávka; nahrát; set, sada
set up	/set ʌp/	nahrávka na smeč
setter	/'setə/	nahrávač

smash	/smæʃ/	smeč, útočný úder
smasher	/smæʃə/	smečař
spike	/spaɪk/	útoční úder
spiker	/spaɪkə/	smečař
strong side	/strɒŋ saɪd/	levá polovina soupeřova hřiště
stuff	/stʌf/	úspěšný blok přímo do soupeřova pole
switching	/swɪtʃɪŋ/	křížení (hráčů)
tape	/teɪp/	páska sítě
tip	/tɪp/	ulití míče
toss	/tɒs/	nadhoz míče při podání
underarm	/'ʌndəɑ:m/	spodní odbití míče (bagr)
upright	/'ʌpraɪt/	sloupek, kůl
volleyball	/'vɒlɪbɔ:l/	volejbal
weak side	/wi:k saɪd/	pravá polovina soupeřova hřiště

4.4 Výukové materiály

Spoj slova, která k sobě patří:

attack	zone	double	hit	double	touch
knee	pad	net	cable	net	post
line	judge	referee	stand	strong	side
weak	side				

Vyřad' slovo, které tam nepatří:

setter, spiker, smasher, **upright**

ball, cable, post, **jump**

lob, save, recovery, dive

offence, attack, **rotation**, forward

decoy, flare, dink, **referee**

4.5 Herní trénink - nácvik

4.5.1 Fáze a metody nácviku

Tréninkový proces se zaměřuje hlavně na nácvik, ve kterém se hráči učí či zdokonalují v nových herních dovednostech. Primárně se procvičuje proces motorického učení s jednotlivými typickými znaky vývojových fází.

V **první fázi** motorického učení se hráč setkává s pohybovou činností. Hráč se nejprve vidí základní dovednosti – trenér předvede dovednost nebo demonstrátor, anebo zhlédne video apod. – používá také sluch, když mu trenér popisuje, co má dělat. Hráč si tak ve svých představách utváří obraz pohybové činnosti. První fáze motorického učení je plná nekoordinovaných pohybových činností, především ve spojení pohybu paží a nohou. Pokud hráč zapojí i nepotřebné svalové skupiny, objeví se i další pohyby navíc, které nejsou nutné.

Nejdůležitější pro celý proces motorického učení je **druhá fáze**. V mozkové kůře se objevují vzruchy, které se sdružují do oblastí, které mají vztah k provedení dovednosti (pohybu). Správným opakováním se zpevňují ty reakce, které určují správné provedení pohybu.

Ve **třetí fázi** dochází k ustálení správných reakcí jak kvantitativních tak kvalitativních stránek pohybu. Ve třetí fázi se dovednosti vylepšují. Pohyby jsou již koordinované a jsou do jisté míry zautomatizované. Zpětný vyzba, která přichází ze signálů, je vlastně průběžná a přesná kontrola prováděných pohybů.

Ve **čtvrté fázi** motorického učení se upevňují spojení pro určité pohyby. Hráč dokáže použít zavedené pohybové dovednosti v různých podmínkách, dokáže samovolně měnit či upřesňovat naučené pohyby a také je adekvátně zapojit v nových podmínkách. Dokáže předpovídat možnosti v průběhu hry, protože už

má dostatek zkušeností. Závěrečná fáze je neoddělitelnou částí vrcholové úrovně technicko-taktické dovednosti.

V tréninku je cíl pohybové dovednosti co největší přiblížení k určitému ideálu, který znamená nejefektivnější způsob, jak provést herní činnosti jednotlivce (dále HČJ), herních kombinací (dále HK) a herních systémů (dále HS), vše musí být zohledněno individuálním tělesným i funkčním stavem hráče. Nácvik používá různé didaktické metody a formy. Volejbal nejvíce těží z těch didaktických metod, které jsou založené na vztahu celku a části.

4.5.2 Herní činnosti jednotlivce

Ve volejbale evidujeme tyto tři herní činnosti jednotlivce:

1. převážně útočné – podání, přihrávka, nahrávka, útočný úder
2. obranné i útočné – blokování
3. převážně obranné – vybírání

4.5.2.1 Podání - Service

Service nebo-li podání je elementární herní činností jednotlivce, kterou začíná každá rozehra. V moderním volejbale už nejde pouze o přemístění míče přes síť do pole soupeře. Může to být i součást útoku a může se markantně podílet na zisku přímých i nepřímých bodů. Jak se volejbal vyvíjel, postupně se objevovali různé druhy podání technicky méně i více náročné.

Service is a basic individual activity in volleyball, which begins each rally. Nowadays, it does not only mean to move the ball to the opponent's part of the court. It even performs the tasks of attack and significantly contributes to the profit of direct and indirect points. With the development of volleyball different types of service gradually accumulated with less technically demanding or more demanding.

Z hlediska technické stránky rozlišujeme - *In terms of technical aspects we distinguish:*

1. spodní podání v čelném postoji – *underarm service in frontal position*

2. spodní podání v bočném postoji – *underarm service in side position*
3. vrchní podání čelné (z místa nebo z výskoku) – *overhand service in frontal position*
4. vrchní podání čelné plachtící – *overhand float service in frontal position*
5. vrchní podání bočné plachtící – *overhand float service in side position*
6. vrchní podání bočné – estonské – *overhand service in side position - estonian*

4.5.2.1.1 Spodní podání - underarm service in frontal position

Hráč je čelem k síti, levou nohou asi o malý krok vepředu (naopak u leváka), kolena má hráč pokrčena. Hráč je rozkročený zhruba na šířku ramen. Vrchní část těla je mírně předkloněna. Míč je držen v levé ruce mírně vpravo před tělem zhruba ve výši boků. Podání začíná nadhozením míče kolmo vzhůru do výšky pravého ramene asi 30 cm nebo můžeme míč spustit. Současně s nadhozem hráč zapaží pravou paží, která je mírně ohnutá v lokti. Ze zapažení se paže pohybuje zpátky vpřed tak, aby trefila nadhozený míč zhruba ve výši boků. Váhu těla současně s pohybem úderové paže vpřed přesouvá na levou nohu, což má za následek silnější úder do míče a také pro pokračování pohybu hráče, který se přesunuje na svoje místo na hřišti.

The player faces the net left foot about a foot forward (reverse for left-handed), the knees are bent. Distance between the feet is approximately shoulder width apart. The body is slightly leaning forward. The player is holding the ball in his left hand slightly to the right of the body in the height of the hips. The ball is released in the vertical level of the right shoulder of about 30 cm. The ball can be dropped. The player simultaneously with the toss of the ball moves the right arm (which is slightly bent at the elbow) back. Then the slightly bent right arm moves forward so the arm hits the ball at the level of the hips. At the same time with the movement of hitting arm forward body weight transfers to the left foot, allowing a stronger hit to the ball and then the player continues to move to his place on the court.

Chyby, které se nejčastěji objevují – Mistakes that appear most frequently:

- nevyvážená stabilita postoje (chodidla příliš u sebe) - *stability unbalanced position (feet too close together)*
- předsunutí opačné nohy, ovlivňuje koordinaci – *the opposite leg in front, it influences coordination*
- příliš vysoký nadhoz ztěžuje zásah úderové paže – *too high toss makes it difficult to hit the ball with the hand*
- nadhoz míče příliš před sebe nebo do stran – *the toss of the ball too far in front or to the sides*
- pohyb švihové paže velkým obloukem mimo tělo udává míči nežádoucí směr letu – *move of the stroking arm too big arc away from body gives the ball undesirable direction of the flight*
- zasažení míče příliš uvolněným zápěstím způsobuje nízký oblouk letu míče (malá vertikální rychlost) – *striking the ball with too loose wrist makes low arc of the flight of the ball*
- příliš pokrčená nebo naopak strnule napnutá paže znesnadňuje zásah a ovlivňuje dráhu letu míče – *too bent or on the contrary stiffly stretched arm makes it difficult to hit and it influences the trajectory of the flight of the ball*
- úder otevřenou dlaní, rukou v pěst, palcovou hranou ruky zapříčiňuje nežádoucí průběh letu míče“ – *hit with open hand, fist, thumb side of the hand causes undesirable flight of the ball*

4.5.2.1.2 Vrchní podání čelné – tenisové - overhand service in frontal position - tennis

Hráč stojí čelem k síti. Předsunutá noha směřuje k síti, chodidlo zadní nohy směřuje vně zhruba pod úhlem 45° v poměru k síti. Míč je v jedné nebo obou rukách. Tělo je jemně nakloněno vpřed. Hráč se dívá před sebe do pole protihráčů.

The player stands facing the net. The the forward leg is directed to the net, the foot of the back leg is turned outside at an angle of 45 ° relative to the net. The ball is held with one or both hands. The body is slightly leaning forward. The player looks ahead to the opponent.

Míč se vyhodí jednou rukou nebo oběma rukama zhruba do výšky 1 m před pravé rameno, hráč přesouvá váhu těla na zadní nohu a s jemnou rotací zaklání trup. Pravá paže je ohnutá v lokti a vzpažuje vzad, loket musí být co možná nejvyšší. Celý pohyb začíná ze zadní pokrčené nohy, dále pokračuje přes rotaci v kyčli, aby se dosáhlo kolmého postavení ramen ke směru servisu.

The ball can be tossed with one hand or both hands to the height of approximately 1 m in front right shoulder, body weight transmits on the back leg and mild rotation tilts torso. The right arm is bent at the elbow and is thrown up, the elbow is as high as possible. The movement comes from the bent back leg, through the rotation of the hip to achieve vertical position of shoulders to the direction of service.

Trup se narovnává, pak se mírně předklání, paže rychlým rotačním pohybem švihá vpřed a udeří míč zpevněnou špetkou dlaně trochu pod střed míče. Pokud míč letí vpřed s horní rotací, znamená to, že dlaň udeřila míč nejprve spodní částí dlaně a následně předchází nad horní část míče. Základna dlaně předvádá sílu míči a prsty rotaci. S úderem do míče se posune či vykročí zadní noha vpřed.

The torso straightens, slightly leaning forward, arms vigorously rotating in movement forward and it hits the ball with firm open hand slightly below the centre. The movement of the ball with the top spin is caused by striking the ball with the bottom part of the palm, and then the upper part of the ball. The base of the palm gives power and fingers give the rotation. At the stroke of the ball the back foot moves forward.

Chyby, které se nejčastěji objevují – Mistakes that appear most frequently:

- nestabilní postoj – *instability of the position*
- nadhoz míče mimo svislou osu, nízko, příliš vysoko, vzad – *the toss out of the vertical axis, low, too high, to the back*
- dotyk míče okrajovou částí dlaně – *the touch of the ball with the edge of the palm*
- nezpevněné zápěstí – *too loose wrist*

4.5.2.1.3 Vrchní podání čelné ve výskoku

Hráč je asi 3 m za koncovou čarou čelem k síti. Míč vyhazuje před sebe, když dělá druhý krok rozběhu směrem nad hřiště do takové výšky, aby v nejvyšším bodu výskoku udeřil míč (buď jednou, nebo oběma rukama).

The player stands about 3 m behind the end line facing the net. During the second step, he/she throws the ball in front of him in the direction of the court so high that at the highest point of the jump he/she will hit the ball (a toss could be with one or two hands).

Hráč (pravák) vykračuje pravou nohou, pak je dlouhý krok levou nohou, potom dlouhé naskočení z levé nohy na obě nohy, z nichž skáče. Vzdálenost pro rozběh a rytmus si každý určí sám. Míč se udeří špetkou nataženou paží stejně jako při vrchním podání s horní rotací. Dosáhneme tak největší křivku letu míče a nejkratší let míče do části kurtu soupeře. Hráč nemá žádné limity. Po provedení podání se může doskočit do vlastního pole. Rozběh může být také mírně šikmo ke kurtu.

The player (right-handed) begins with the right foot, followed by a long step with the left foot, then a long hop from the left leg on both legs from which he/she jumps. The length of acceleration and rhythm is individual. The ball is hit with a hand grip of an outstretched arm as overhand service with top spin. This results in the maximum curvature and the shortest flight of the ball into the opponent's court. The player is not limited. The player may fall into the court after the service. Acceleration can also be made with a slight angle to the end line of the court.

4.5.2.2 Přihrávka - pass

Přihrávka znamená odbití míče, který letí od soupeře, a hráč ho usměrní na spoluhráče (nebo do oblasti, kam spoluhráč nabíhá) tak, aby uskutečnil nahrávku nebo jinou HČJ. Na kvalitě přihrávky záleží další výběr útočných kombinací při hře.

Pass is understood by hitting the ball coming from the opponent's court at teammates (or the area where teammate runs) so that he/she can perform a set or other individual playing activity. Quality of pass affects the choice of offensive combinations in solving game situations.

Hráči přihrávají tímto způsobem - *players make pass in a way:*

- odbití obouruč spodem – bagr - *hitting with both hands underarm – bump*

- odbití obouruč vrchem – *hitting with both hands overhand*

4.5.2.2.1 Odbití obouruč spodem – bagr – hitting with both hands underarm - bump

Hráč při odbití spodem je připravený ve středním nebo nízkém volejbalovém střehovém postoji. Nohy má od sebe o trochu více, než je šířka ramen, pravá noha je mírně před levou. Váha je na přední části chodidel a paty jsou jemně nad podlahou. Kolena jsou před špičkami nohou. Tělo je předkloněno. Paže volně podél těla, pokrčené v loktech s dlaněmi směřují dovnitř.

The player's stand is relaxed in the middle or low volleyball alert. Feet are apart a little more than shoulder width with right foot slightly in front of left. Weight rests on the front of the foot and the heel is slightly above the floor. The knees are forward slightly before the tip of feet. Torso is bent forward. The arms are loosely down, bent at the elbows, palms inward.

Dostávání se do postoje doplňuje důležitá uvědomělá kognitivní činnost. Uvědomujeme si vlastní postoj, místo přihrávky, ale i soustředěné sledování vybraných detailů u podávající, jako např. postoj, vzdálenost od hřiště, vedení úderové paže a také samotný let míče.

Taking of pose adds significant conscious cognitive activity. Not only awareness of their own stance, a place of the pass, but also focused observations of selected details of the serving player, such as position, distance behind the end line, leading of the hitting arm and continuity of the flight of the ball.

Těsně než se odbije míč, hráč spojí paže před tělem tak, aby dal předloktí co nejbližší k sobě. Hráč vytahuje paže z ramen, jakoby chtěl zakrýt hrudník a stočí předloktí a zápěstí dolů. Hlavní plocha pro úder do míče je asi 5 cm nad zápěstím.

Before actual hitting of the ball a player connects arms together in front of the body so that the forearms are as closest to each other as possible. The player stretches his arms as if he/she tries to hide the chest and turns forearms and wrist down. The area of hitting the ball is about 5 cm above the wrist.

Spojení rukou - jsou 3 způsoby držení rukou - *Hands are joined. There are three ways of holding hands:*

Držení s dlaněmi přes sebe - Holding with palms over each other

Jedna ruka se dá hřbetem do dlaně druhé ruky tak, že prsty obou rukou se položí kolmo přes sebe a palce těsně vedle sebe shora na prsty. Okraje dlaní jsou k sobě mírně tlačeny.

One hand is placed with dorsum into the palm of other hand so the fingers of both hands are placed perpendicularly to each other and thumbs close together on top of the fingers. The edges of the palms are slightly pressed together.

Držení s překříženými prsty - Holding with crossed fingers

Dlaně se dají k sobě vzájemným proložením prstů a palce jsou vedle sebe. Spodní část dlaní se tlačí k sobě.

The palms are placed together with mutual interleaving of fingers and thumbs are next to each other. Bottoms of palms press palms together.

Držení s přitisknutými prsty - Holding with fingers pressed against each other

Levá ruka je sevřená v pěst a položí se do dlaně pravé ruky. Palce se souběžně dotýkají.

The left hand clenched into a fist is inserted into the palm of the right hand. Thumbs are parallel touching.

Propínáním nohou v kolenou začínáme pohyb, dále pak přes kyčle, ramena a paže. Krátký pohyb se pouze provádí při prudce letícím míči a naopak. Nejčastěji směřujeme přihrávkou zleva doprava šikmo před tělem do určeného místa.

The movement begins by stretching knees, hips, shoulders and arms. Just a short movement is led to the fast-flying ball and vice versa. Pass is directed from the greater part of the court from left to right diagonally in front of body to the targeted area.

Ze střehového postavení se hráč pohybuje k míči úkroky, popř. během nebo překroky. Kroky by měly být krátké, rychlé a především na špičkách chodidel, hráč míč neustále pozoruje. Úkroky vpravo začíná pravá noha a levá následuje za ní do strany a naopak. Při startu vpřed se vykročí pravá noha a levá následuje. Těžiště se udržuje ve stále stejné výšce.

The player moves from the waiting position toward the ball with side steps, run or oversteps. Steps are short, quickly made primarily on the front of the feet, while the ball is constantly watched. When the player side steps to the right he/she steps out with the right foot first and then followed by left to the side and vice versa. When stepping forward it begins with the right foot and the left follows. Centre of gravity is in the same height all the time.

Míč udeříme pažemi v rovině svislé a horizontální. Přihrávající hráč drží paže v úhlu, který nastolí změnu směru k cíli - *The ball rebounds from the arms in the vertical and transverse level. The passing player sets arms at an angle that induces a change toward a goal:*

- otočení ramen vpravo nebo vlevo, s nastavením plochy odbití k cíli (úder do míče je před tělem) – *by turning shoulders to the right or left, with rotating surface of hitting to the target (hitting the ball is made in front of a player)*
- postavením čelně k síti a úderem před sebe - *by facing the net and hitting the ball straight ahead*
- pohybem dolů pravého nebo levého ramene a podržením plochy odbití do strany (vlevo nebo vpravo podle hry) a přihrávka letí napříč před tělem. Pokud se míč nachází vlevo od přihrávče, pravé rameno dáme dolů a plocha pro úder se zvedá vlevo od těla do správné výše. Naopak, nachází-li se míč vpravo od hráče – *by lowering of the right or left shoulder and protruding surface of hitting to the side (left or right depending on the situation) and pass heads across the front of the body. When the ball is on the left side of the passing player, he/she lowers his/her right shoulder and the surface of hitting rises to the left of the body of the player to the desired level. Vice versa, when the ball is on the right side of the player.*

4.5.2.3 Nahrávka - Set

Nahrávka je úder do míče, který letí od spoluhráče, pak dál pokračuje k následnému útočnému úderu. Nejběžněji je rovnoběžně se sítí krátkým, dlouhým, nízkým nebo vysokým obloukem a jinou rychlostí. Většinou platí, že dobré provedení nahrávky znamená dobrý útočný úder a naopak. Smečař musí sladit prostorově a hlavně časově s výškou, délkou, rychlostí nahrávky a samozřejmě i její vzdáleností od sítě. V posledních letech se objevilo několik druhů nahrávek.

The set is hitting of the ball which is coming from teammates to a follow-up offensive strike. Mostly, it is directed parallel with net with short, long, low, or high arch and at different speed. Success of the set is closely related to the attack spike. Spiker's activity must be spatially and especially time-aligned with the height, length, speed of the set and its distance from the net. Latest development have brought several kinds of sets.

4.5.2.3.1 Nahrávka obouruč vrchem před sebe – Set with both hands overhand to the front

Hráč je postaven pod míčem s rameny směřujícími kolmo ke smečáři. Nohy jsou mírně pokrčené, rozkročené na šířku ramen s jemným předsunutím jedné nohy asi o 15 cm vpřed. Váha těla je na předních částech chodidel. Trup je mírně předkloněn tak, kyčle nesmí být příliš vzadu.

The player takes the position under the ball with shoulders facing perpendicular to the spiker. The legs are slightly bent at knees, feet are shoulder-width apart with one foot slightly advancing about half a foot forward. Body weight is on the front of the feet. The torso is slightly leaning forward so that the hips are not too far back.

Paže musí být ohnuté v loktech pod úhlem asi 90° před tělem.

Arms are bent at elbows at about 90 ° angle in front of the body.

Míč se odbíjí před obličejem (nejlépe před čelem). Pokud bychom nechali míč spadnout, trefil by se na kořen nosu. Paže jsou ohnuté s lokty mírně nad rameny. Lokty mají od sebe vzdálenost asi 45 – 50 cm.

The ball is hit in front of the face (best in front of forehead). If we let the ball continue the flight it lands on the nose. The player's arms are bent at elbows slightly above the shoulders. Elbows are apart about 45-50 cm.

Abychom správně odbili míč ve chtěném směru, rychlosti a výšce, musíme dát rovnoměrný impuls síly na část jeho povrchu. Prsty jsou narovnané a roztažené od sebe, pružně zpevněné a palce směřují proti sobě, tvoří tzv. košíček. Ukazováčky jsou 3 – 5 cm a palce asi 2 cm daleko od sebe. Míč odbíjíme po celé délce prstů i palců.

Hitting the ball in the desired direction, speed and height assumes even impulse of force on the part of its surface. The fingers are spread, flexibly firm and with thumbs pointing against each other to produce a so called cupcake. Index fingers are 3-5 cm and thumbs are about 2 cm apart. Touching the ball is carried along the entire length of the fingers and thumbs.

Jen malíčky odbíjí míč posledními články. Dlaně se vůbec míče nedotknou. Nesmíme povolit, aby se odbíjelo pouze třemi prsty. Čím větší dotyk míče, tím je lepší kontrola míče.

Only little fingers touch the ball with last segment. Palms do not touch the ball. Hitting the ball with only three fingers is eliminated. Greater contact with the ball makes better control.

Než odbijeme míč prsty, může se úhel ohybu v loktech zmenšit. Při samotném odbití se paže plynule narovnávají a jsou po celou dobu vzájemně souběžné až do následného spuštění a uvolnění. Nahrávka musí být plynulá, pohyby vycházejí ze zadní nohy přes kolena, kyčle, paže, které se narovnávají v lokti až k zápěstí. Kontaktní plošky prstů vytvářejí tlak na míč zdola, zepředu, shora a ze stran.

The angle of the bent of elbows can be reduced before touching the ball with the fingers. At the moment of contact the arm are stretched smoothly and they remain parallel to each other until releasing the ball. The set is a continuous chain of movements coming from the rear leg, stretching of knees, hips, stretching of arms at elbows to the wrist. Contact pads of fingers educe pressure on the ball from the bottom, front, top and sides.

Důležitý podíl na směru nahrávky mají palce, které svou plochou doplní ostatní prsty. Pokud působí konečná síla mírně pod středem míče, dodá míči jemno zpětnou rotaci. Míč by neměl nebo jenom mírně rotovat. Pokud nahráváme na větší vzdálenost, musíme pokrčit více lokty a kolena, abychom díky následnému propínání dosáhli větší silový impuls.

Thumbs complete the touchpad with the ball, and so they are fundamentally involved in the direction of the set. If the resulting power is slightly below the center of the ball, the ball gets slight backspin. The ball should have very little or no rotation. If the set is for longer distance the player bents elbows and knees more so the subsequent stretch could develop more powerful impulse.

Nahrávat se může ve vysokém, středním i nízkém postoji (střehu). Ruce se pohybují stejně i jejich načasování jsou stejné, rozdíly jsou znatelné jen v pokrčení kolen.

The set can be performed in high, medium and low positions (stance). Hand movements and their timing are identical; the differences are visible only in the bent of knees.

4.5.2.3.2 Nahrávka obouruč vrchem za sebe - Set with both hands overhand to the back

Hráč mírně pokrčí nohy (rozkročen je přibližně na šířku ramen), jedna noha je více vepředu. Váha těla je z větší části na zadní končetině. Trup a kyčle jsou před míčem. Ruce jsou před obličejem a hlava je mírně nakloněná dozadu.

The player has legs slightly bent (apart about shoulder-width) one leg is advanced to the front. Body weight rests largely on the back leg. Body and hips

are in front of the ball. Hands are in front of the face and head is slightly tilted back.

Při odbití míče se tělo, nohy a ruce energicky propínají. Ve stejnou chvíli se pohybují kyčle pod míčem dopředu.

When touching the ball the body, arms and legs vigorously stretch. Simultaneously, hips under the ball are moving forward.

Hráč provede výkrok vpřed, otočí své zápěstí pohybem placů dopředu a odbíjí míč vpřed. Dotyk palců je stěžejní pro směr letu míče a jeho kontrolu.

The player steps forward, reverse the wrist by moving thumbs forward and upward and strikes the ball. Contact of thumbs is crucial to the direction of flight of the ball and its control.

Po odbití míče zůstávají prsty ve stejné poloze jako během úderu a tělo se navrácí do původního postoje.

After the contact with the ball fingers remain in the same position as during the contact and the body returns to its original position.

4.5.2.3.3 Nahrávka ve výskoku – set in a jump

Nahrávka ve výskoku se používá především v zápasech výkonnostní úrovně a zvláště v profesíální formě čteně zastoupena. Na této úrovni je upřednostňovaná. Nahrávka ve výskoku je obtížnější z hlediska potřeby energie, hráči ji i tak využívají, jelikož nahrávač ve výskoku musí být bráněn blokem soupeře, útočná kombinace je daleko rychlejší a také míče, které letí po přihrávce části kurtu soupeře, je možné ještě nahrát.

A set in a jump is in a game of a performance level, especially in top level is lavishly represented. We can say that it is preferred. It is of course more difficult in terms of energy requirements, but players use it because a setter in a jump forces opponents to defend him/her with the block, offensive combination accelerates and balls going towards the opponent's court can still be set.

Nahrávka ve výskoku může být – *the set in jump is done:*

- a) čelně - *frontally*
- b) bočně - *laterally*

ad a) Nahrávka ve výskoku čelně - *the set in jump frontally*

- začíná se stejně jako u nahrávky před sebe - *starting position is the same as with a set to the front*
- ve chvíli úderu do míče se paže pohybují stejně jako u nahrávky před sebe nebo za sebe, pouze dolní končetiny se nedotýkají země a jsou v mírném pokrčené. Samotný úder by měl být v nejvyšším bodě, nahrávka by se neměla odbít v průběhu klesání - *at the moment of contact with the ball the arms action is the same as with a set to the front or to the back, only feet are not in contact with the floor and are slightly bent. The actual hit is done at the highest point, the set should not be made during the descent.*

ad b) Nahrávka ve výskoku bočně - *the set in jump laterally*

- hráč stojí zády k síti. Nohy i paže jsou o něco méně pokrčené než u přecházejících druhů nahrávky - *starting position of a player is with his/her back to the net. Legs and arms are bent less than the preceding types of sets*
- váha těla je na obou nohách - *body weight rests on both feet*
- těsně než se odbije míče ruce i nohy napomáhají odrazu od země (někteří hráči nepřipouští pomoc rukama) - *immediately before the contact with the ball arms and feet help the take-off from the ground (some players exclude help of hands)*
- při úderu prsty do míče je větší síla ruky na stranu, kam směřuje nahrávka – *more hand power to the side, where the set is going, is used when the ball touches the fingers*
- trup mírně rotuje ve směru nahrávky - *torso slightly rotates in the direction of the set*

Do výskoku při nahrávce se dostaneme buď z místa, nebo po přísunu odrazem z obou nohou. Pokud je míč daleko od nahrávače, měl by se provádět odraz z jedné nohy. Koleno neodrazové nohy je při odrazu pokrčené. Nahrávce ve výskoku nemá za nejdůležitější pozici nebo pohyby nohou, ale jak daleko jsou ruce od míče a výhodná pozice trupu. Nohy pouze zastávají roli rovnováhy polohu trupu.

The jump when setting is done from a standing position or after moving to a take-off from both legs. If the ball is far away from the setter, it is recommended to take-off from one foot. The knee of the legs that is not taking off is bent at the take-off. It is not priority of the position or the action of legs in the set in a jump but the distance of arms from the ball and advantageous position of torso. Legs only ensure an equilibrium position of torso.

Chyby, které se nejběžněji stávají – *Mistakes that appear most frequently:*

- nahrávač je těsně u sítě (nejlépe 1 – 1,5 m od sítě) - *The set is close to the net (preferably 1 - 1.5 m from the net)*
- při úderu má hráč propnuté nohy v kolenou - *When hitting the player has stretched legs at the knees*
- malá rovnováha v postoji - *low stability in stance*
- míč se udeří pod úrovní obličeje – *the ball is below the level of the face*
- lokty paží jsou příliš od sebe - *elbows are too apart*
- příliš zpevněné zápěstí – *wrists are not loose enough*
- prsty jsou při úderu křečovitě propnuté a u sebe - *fingers are convulsively stretched and together*
- palce jsou namířeny dopředu - *thumbs are pointing forward*
- míč obíjí dlaňemi – *the ball is hit by the palm part of the hand*

Útočný úder – *an attack hit (spike)*

Útočný úder je úder do míče, který pak směřuje do pole soupeře během rozehry. Nejčastěji je to odbití jednou rukou ve výskoku za účelem znemožnění soupeři udržení míče ve hře. Tento úder má několik možností technického provedení z pohledu pozice útočícího hráče, pohybu jeho těla a paží ve vztahu k míči. Samotný pohyb je složen z několika na sebe navazujících částí.

An attack hit is a hit of the ball to the opponent's court during a rally. It is made most frequently by one-hand in a jump in order to prevent opponents to keep the ball in play. This playing action has numerous kinds of technical performance in terms of position of a spiking player, moving of his/her body and arms in relation to the ball. Custom movement activity consists of several consecutive parts.

Rozběh – *A run-up*

K útočnému odbití se hráč rozbíhá většinou šikmo ve vztahu k síti. Rozběh začíná jedním až dvěma přípravnými kroky. Dále pak pokračuje dlouhý brzdící krok pravou nohou, který má za účel zrychlit pohyb vpřed. Provádí se přes patu pravé nohy. Levá noha dokročí prodloužený krok či skok, tím že umístí chodidlo před pravou. Čím je rychlost rozběhu větší, tím je větší i délka prodlouženého kroku. Rozběh by měl být plynulý, kroky by měly být v určitém rytmu.

The spiker runs up relative to the net mainly obliquely. The run up is initiated by one or two preparatory steps. This is followed by a long braking step with right leg, which accelerates the movement forward. It is lead through the heel of the right leg. The left leg finishes the extended step (jump) by placing the foot in front of the right. High speed run up causes more prolonged duration of the step. Steps acceleration should be smooth and in a certain rhythm.

Během posledního přípravného kroku drží hráč paže lehce vpřed, paže se připravují se na švih vzad. Ramena se posouvají dozadu při brzdícím kroku. Paže švihají dozadu a přirozeně vybalancovávají pohyb nohou vpřed. Ve stejnou chvíli se naklání tělo mírně vpřed, což umožňuje použití bederních svalů k výskoku. Souběžně s pohybem levé nohy dopředu se začínají posouvat paže vpřed a narovná se trup.

During the last preparatory step, the arms are slightly forward and they prepare to swing back. At the braking step, the shoulders come back. Arms swing back and naturally balance the movement of the legs forward. At the same time the body leans slightly forward, allowing the involvement of lumbar muscles into the jump. With the movement of the left leg into a step the arms begin to move forward and straighten torso.

Odraz – take-off

Odraz se provádí ihned po došlápnutí dokroku. Kloubní síly kotníků, kolen, kyčlí a ramen jsou součástí energické překonávající fáze, navazují v rychlém sledu. Paže švihají vpřed a vzhůru, jsou trochu pokrčené v loktech. Místem pro odraz je setkání chodidel se zemí. Stále více se při odrazu využívá postavení chodidel pod úhlem 45° jedno k druhému, než postavení chodidel rovnoběžné.

The take-off begins immediately after the last step. Into overcoming intense phases there are involved in rapid succession joints powers of ankles, knees, hips and shoulders. The both arms swing forward and upward and they are partially bent at the elbows. The basis for the take-off is the place where feet touch the floor. The players will use more and more relative position of the foot at an angle of 45 ° than that of the parallel when they take-off.

Uvádějí se tyto výhody - *they suggest the following benefits:*

- Smečář má možnost nepřetržitě pozorovat míč a pohyb na hřišti soupeře. Větší výhodu mají útočná odbití z rychlých nahrávek – *a spiker can continuously watch the ball and the action on the opponent's court. Spikes from fast sets are advantaged.*
- Smečář při rychlé nahrávce s větší efektivitou převádí pohyb vpřed v kolmý výskok – *a spiker transfers the movement forward in the vertical jump with a quick set with greater efficiency*
- Čtyřhlavý stehenní sval se méně namáhá a je také menší napětí v kolenou. Všechny svaly se podílí na výsoku vzhůru, než ke zbrzdění horizontální síly - *Less stress in knees and less strain of quadriceps muscle. Strength of all muscles is rather used to pulse the upward movement of the body, than to curb the horizontal forces*
- Smeč se lépe ovládá - *Better control of directing the smash (spike)*

Pokud je vzdálenější rameno od sítě výše, umožňuje to útočit větší silou švihové paže, jelikož se využije rotace vrchní části těla.

Higher position of farther shoulder from the net enables to smash with more power of the swing arm by rotating the upper part of the body.

Letová fáze – *The flight phase*

V letové fázi se nohy po odrazu pokrčí v kolenou a narovnají v kyčelních kloubech. Ve stejné chvíli se otáčejí boky proti směru hodinových ručiček, což je reakce na opačné otáčení ramen. Pravé rameno se pohybuje směrem od sítě. Boky jsou po otočení stále šikmo k síti. Paže se souběžně pohybují vzhůru až na úroveň hlavy.

In the flight phase legs bend at knees and stretch hip joints. Simultaneously hips rotate counterclockwise, as a response to the opposite rotation of the arm. The right shoulder moves away from the net. The hips are still after the rotation in oblique angle to the network. Combined arms movement upward is up to the level of the head.

Předloktí levá neúderové paže se otáčí nahoru. Pravá úderová paže se posunuje vzad s loktem nad ramenem s předloktím téměř horizontálním. Loket se na závěr pohybu znovu přesouvá pod úroveň ramene, které je maximálně otáčeno vzad. Paže je pokrčená v lokti.

The left not hitting arm rotates its forearm upward. The right hitting arm moves backward with the elbow above the shoulder with the forearm almost horizontal. At the end of the movement, the elbow again gets under the level of the shoulder, which is maximally rotated backwards. The arm is bent at the elbow.

Pro levorukého hráče je celý postup pochopitelně zrcadlové obrácený.

In the case of a left-handed hitter everything is naturally vice versa.

Úder do míče – *a hit to the ball*

Úder do míče se realizuje špetkou jako smeč, drajv a lob. Ruka dává míči horní, boční nebo spodní rotaci. Horní rotaci používáme při smečování přes bloky a pro ostrou diagonálu.

Hitting the ball is carried out with a hand grip as a spike, a lob and a drive. A hand gives the ball the top, side or bottom spin. Topspin is important in spiking over the blocks and sharp diagonal.

Při větší horní rotaci se změní úhel letu. Menší horní rotace se vyskytuje při úderech do volných míst kurtu, k postranním čarám a do rohů. Pohyb směrem k míči je na začátku prováděn otáčením v bocích. A postupně pokračují další

části těla. Trup se posunuje vpřed ve shodné rotaci a ohýbání ramene, následném propnutí v lokti a konečné ohnutí zápěstí. Rovnováhu pomáhá při padání udržovat levá paže. Útočný úder závisí hlavně celkové rotaci těla a ne jen na odbití natažené paže ze záklonu.

Larger upper rotation changes the angle of flight. A Ball with less topspin is used in spikes to open parts of the court, to the side lines and corners. The movement towards the ball is initiated by rotation of the hips. This movement is gradually transferred to other body parts. The torso is moving forward while rotating and bending the shoulder, subsequent tension at the elbow and a final wrist flexion. The left arm helps to maintain body balance during descent. The complete movement of the spike depends mainly on rotating parts, not only on the hit with the outstretched arm in recline.

Dopad - *Landing*

Dopad má být měkký a tlumený na obě nohy, občas pouze na jednu končetinu. Špičky dopadají na podložky jako první a dále postupným došlapováním přes plochy chodidel na paty a pokrčením v kolenou do podřepu se zmírní pohybová energie pádu těla. Kromě smeče uskutečněné čelně hráči používají ještě další druhy útočných úderů.

Landing should be soft and subdued in both legs, sometimes only on one leg. The tips of the feet are touching the floor first and unwinding over the sole of the feet to the heels and bending at the knees into a squat to soften the kinetic energy of a falling body. Besides spikes made by players to the front they hit other types of offensive spikes.

Ulití, ulívka – *Dink (tip)*

Ulití zahraje hráč s rozběhem a výskokem totožným jako při smeči čelně k síti. Pohyb paže je zastaven těsně nad hlavou před tělem. Úder do míče se provádí mírně zezadu nebo shora prsty pohybem zápěstí. Můžeme použít krátké nebo dlouhé ulívky. Krátké letí doleva či doprava přes blok. Dlouhé jsou namířené do středu hřiště a do rohů.

A dink (tip) is made by a player by the same acceleration and jump as the spike facing the net. The swing of the arm is stopped slightly above the head in front of the player. Hitting of the ball is made slightly behind or above with the fingers by the movement of the wrist. A spiker performs a short or long dink (tip). Short dinks (tips) are directed to the left or right over the block. Long dinks (tips) are directed to the middle and to the corners.

Rychlík – *A Quick hit (One)*

Útočný úder – rychlík – provádí hráč z rozběhu, používá ale jeden nebo dva rychlé kroky, po kterých se rychle odrazí. Přibíhá ze vzdálenosti jen asi 3 m od

sítě nebo využije naskočení. Švih paže je přiměřeně zmenšený kruhový pohyb s mírně zapaženou paží pokrčenou v lokti. Rychlost a překvapivost se odvíjí od načasování, kvality přihrávky a nahrávky ve výskoku. Smečář se odráží rychleji než nahrávka a k odbití míče se provádí, když hráč stoupá.

Offensive spike – a quick hit – is performed by a hitter from a run up, where the player only uses one or two steps which is followed by a quick take-off. The hitter comes from a distance of 3 m from the net or uses a jump on. The swing is an appropriately reduced circular motion with slightly lagged arm bent at the elbow. Speed and surprise are derived from the timing, quality of the pass and the jump set. The takeoff of the spiker is faster than the set and hitting of the ball is at the moment of its climb.

Útočný úder ze zadní řady – *A spike from the back row*

Rozběh se může měnit podle základního postavení hráče v zadní řadě, výšky nahrávky, časových okolností a dispozic smečáře. Hráč musí provést odraz za útočnou čarou, ale dopad může být v přední zóně. Což znamená, že můžeme smečovat nahraný míč nad útočnou zónou. Podle výšky nahrávky a její vzdálenosti od sítě, se použije vertikální úhel a směr smeče. Pokud je nahrávka více vzdálena od sítě, je důležitější stránkou smeče výška, kdy ruka udeří míč. Smečář by měl mít v letové fázi dost rychlosti ke koordinaci pohybu těla.

A run up may be different according to the initial position of a spiker in the back row, height of the set, time possibilities and his/her disposition. A spiker must takeoff behind an offensive line, but he/she may land in the front zone. This allows the set ball to be smashed over the front zone. Height of the set and its distance from the net determines the vertical angle and direction of the smash. The more distant a set is from the net, the more determining is the effectiveness of the smash the height of the actual hitting of the ball. A spiker must have enough speed in the flight phase to coordinate body movements.

Smeč po odrazu z jedné nohy – jednonožka – *A spike after a take-off from one leg*

Tato smeč není nový objev. Používala se už prakticky od počátku vývoje volejbalu. V současné době se úspěšně provádí jak v rekreačním, tak výkonnostním i vrcholném volejbalu. Odraz z jedné nohy dokáže účelně přenést pohybovou energii vpřed do kolmého nebo dlouhého výskoku. Při dlouhém rozběhu podél sítě má hráč výhodu v tom, že si může vybrat, kde bude rychlou nahrávku smečovat - před sebe nebo do stran. Pravoruký smečář nabíhá podél sítě nebo v ostřejším úhlu a odraz je z levé nohy. Pravá paže a noha pokrčená v kolenu se posunují směrem vzhůru. Můžeme tak dosáhnout vyššího vertikálního výskoku oproti odrazu z obou nohou.

This kind of smash is not new. It reaches deep into the early development of volleyball. Currently it is used successfully in both recreational and performance and top volleyball. A take-off from one leg allows to effectively transfer the momentum forward into the vertical or long jump. The long run-up along the net favours players that can smash a quick set at different locations on the net to the front or to the sides. A right-handed spiker runs up along the net or at a sharper angle and takes off from the left leg. The right arm and leg are bent at the knee move up. This provides a higher vertical jump compared to the take-off with both feet.

Blokování - blocking

Blokování je činnost jednotlivce, hráč brání určitou oblast nad sítí s úkolem – *Blocking is an activity of an individual, at which a space above the net is defended with a task:*

- zamezit pohyb míče do vlastního pole – *to prevent the ball to go into an own court*
- odrazit míč do pole soupeře – *to hit the ball into the opponent's court*
- nadrazit míč vzhůru nebo dozadu do vlastního pole – *to bounce the ball upward and back into an own court*
- jistit určitý prostor vlastního pole ve směru útoku soupeře – *to insure a certain space of the court in the direction of the opponent's attack*

Blokovat mohou pouze hráči přední řady a blokují samostatně (jednoblok), dva (dvojblok) a tři (trojblok).

To participate in the block may only front-row players and they block separately (one block), two (double block) and three (triple block).

Abychom mohli blokovat, musíme zaujmout optimální postoj. Blokař stojí čelem k síti a je mírně rozkročený, ramena čelem k síti a pozoruje, co dělá soupeř. Paže jsou pokrčené na obou stranách těla s rukama jemně nad rameny s dlaněmi obrácenými k síti, nebo může mít ruce ve výši pasu. Kolena jsou mírně ohnutá. Váha je mírně vpřed na špičkách chodidel. Chodidla jsou od sítě asi 50 cm.

The premise to block is an optimum position of a player. A blocker is facing the net and the feet are slightly apart, shoulders are parallel with the net and the blocker monitors the opponent's activity. The arms are bent on both sides of the body, hands slightly above the shoulders with palms facing the net or with hands at waist level. The knees are slightly bent. The weight is transferred forward slightly at the tip of the feet. Distance of the feet from the net is about 50 cm.

Přenesením těžiště zahajujeme odraz k výskoku, pokrčením kolen do úhlu 90°, spuštěním rukou níže a předkloněním v kyčlích. Záda se neohybají, zůstávají rovná. Tento pohyb vyvolává předpětí, následuje fáze překonávající dynamický pohyb vzhůru. Nejvíce se využívá síla čtyřhlavých svalů stehenních, svalů lýtkových a také rychlého švihu paží vzhůru.

The take-off to jump starts by transferring the centre of gravity, bending at the knees to an angle of 90 °, dropping of hands and leaning below the hips. The back is straight when moving. This is the stage causing bias to the subsequent stage of overcoming the dynamic of upward movement. It is especially quadriceps muscles, calf muscles and also quick movement of the arms upward.

Paže se napnou šikmo vzhůru a jsou stále propnuté rovnoměrně od sebe vzdálené (méně než 20 cm). Prsty musí být roztažené, palce jsou proti sobě na vzdálenost 4 – 6 cm. Zápěstí je pevné, v případě útočného bloku jsou mírně ohnuté dolů, pro obranný blok je ohnuto mírně vzad. Když má hráč vysoký dosah, zůstávají jeho paže mírně ohnuté, aby mohl podle potřeby pažemi na bloku pohybovat do stran.

The arms are stretching out obliquely upwards and are stretched evenly spaced (less than 20 cm). The fingers are splayed, thumbs facing each other at a distance of 4-6 cm. The wrist is firm and slightly bent down for an offensive block, for the defensive block it is bent slightly backwards. A blocker with a high reach leaves arms slightly bent, so that they can maneuver them at the block if necessary.

Pro správné načasování bloku je potřeba, aby míč trefil blok před nebo v nejvyšším bodě výskoku. Blok může přesahovat přes síť, jak povolují pravidla. Čím jsou více ruce na soupeřově části, jsou tak blíže k míči, tím větší prostor kurtu vykrývají. Blokař má ve výskoku zpevněnou horní část těla a ramena. Hlava je schovaná mezi pažemi, blokař tak může co nejvíce přesáhnout přes síť a také to dovoluje průběžné sledování míče. Nohy jsou propnuté a posunují se vpřed, aby kompenzovaly předklon horní poloviny těla. Dopadá se měkce na špičky nohou a dopad se dále ztlumí pokrčením kolen s následným odvrácením od sítě, aby se mohl hráč zúčastnit následné herní situace. Blokař se musí aktivně pohybovat a blokovat po celé délce sítě. Pohybuje se úkroky nebo během. Do vzdálenosti 1,5 m se přesune jedním až dvěma úkroky, buď s přísunem jedné nohy k druhé, nebo s krátkým naskočením na obě nohy k odrazu. Jestliže se blokař musí přemístit na větší vzdálenost než 3 m, běží podél sítě a následně vyskočí.

The timing of the block requires that the ball touched the block prior to or at the highest point of the jump. The rule allows the block to be extended over the net. The more the hands are exceeded over the net and approach the ball, the greater the court is blocked. A blocker at a jump strengthens the upper body and shoulder muscles. The head is between the arms, allowing the greatest

overlap over the net and continuous monitoring of the ball. Legs are stretched and they move forward to compensate the bend of the upper body. Landing is smoothly executed over the toes and dissipated by bending the knees, immediately followed by a turn from the net so the blocker can participate in the follow-game situations. A blocker must actively participate in the defense of the entire length of the net. He/she moves to the sides with sidesteps or leaps over. At a distance of less than 1.5 m a blocker moves with one or two side steps, or moves one foot to the other, or with short jump on both feet for a take-off. If blocker must overcome distance greater than 3 m, he/she uses a run that is finished by a jump.

Dvojblok se běžně aplikuje proti smečím z normálních vysokých nahrávek ze zóny II a IV, ale občas také proti smečím ze zóny III při různých kombinacích. Dva hráči se seběhnou do místa, odkud soupeř útočí. Pokud soupeř atakuje z postranních zón, střední hráč seběhne ke krajnímu blokaři, který určuje místo pro dvojblok. Oba blokaři vyskočí nahoru ve stejnou chvíli.

Double block is mostly used against smashes of the normal high sets from zones II and IV, but also against smashes in combination from zone III. Two players are grouped into areas held by the opponent's attack. If the opponent is attacking from the side zones, the middle player moves to the side blocker who chooses the place for the double block. The jump of both blockers is upward at the same time.

Vykrývací zóna jsou vlastně ruce obou hráčů. Vnitřní paže nesmí umožnit, aby prolétl míč.

The covering zone consists of both players' hands. The distance between the inner arms shall not allow passage of the ball.

Ruce blokařů mohou být - *Hands of the blocking players can create:*

- blok otevřený – ruce jsou rovnoběžně se sítí - *open block - arms are parallel with the net*
- blok polouzavřený – postranního blokař má ruku šikmo, aby se nemohly vytlouct bloky - *semi-closed block – the side hand of the side blocker is extended obliquely in order to avoid block abusing*
- blok uzavřený – oba blokující hráči dají ruce šikmo a uzavírají blok z obou stran - *Closed block - hands of the blockers are stretched obliquely and they close the block on both sides*

Trojblok má největší využití v zóně III a v postranních zónách při vysokých nahrávkách. Pokud se blokuje v trojbloku v zóně III, hráči se přemísťují úkroky nebo během ke střednímu hráči. Ten rozhoduje o místě pro blok. Jestliže se jedá o blok v postranní zóně, rozhodujícím je postranní hráč. Je velmi těžké

koordinálně vytvořit kompaktní trojblok. Uzavírání trojbloku je podobné jako u dvojbloku. Opět musí být ruce nad sítí od sebe tak daleko, aby mezi nimi míč neprošel. Paže jsou při pohybu stranou u těla pokrčené v loktech a jen omezeně pomáhají při pohybu. Trojblok vykrývá větší prostor a pomáhá tak obraně. Pokud soupeřův smečář útočí přes bloky, je výhodnější trojblok neuplatňovat.

Triple block is mostly used in Zone III and the side zones at high sets. For the triple block in zone III, players move with side steps or run to the middle player. He/she determines the location of the block. If the block is in a side zone, the determining player is the side player. A compact triple block is difficult for coordination. Closing of triple block is similar to the double block. Hands above the net are spaced apart so that the ball cannot go through between them. The arms are aside the body when moving and they are bent at the elbows and they help with limited movements. The triple block strengthens defense by covering a larger area. However, if your opponent's spiker attacks over the blocks, it is preferable to withdraw from triple block.

Chyby, které se často objevují - *Mistakes that occur most frequently:*

- blokař je příliš daleko od sítě – *the blocker is too far away from the net*
- ruce nepřesahují přes síť - *arms are not extended over the net*
- mezi rukama je příliš velká vzdálenost - *arms are too far apart*
- blokař se nedívá, kde je míč, předklání hlavu a zavírá oči – *a blocker does not watch the ball, leans the head and closes eyes*
- blokař má prsty u sebe – *a blocker keeps fingers together*
- ruce jsou tak vysoko nad sítí, že míč prolétá mezi předloktími - *hands are too high above the net and the ball goes through the forearm*
- blokař se po dopadu neobrací do hřiště – *a player does not turn into the court after landing*
- pomalý přesun na blok - *move to the block is slow*
- blokař se skáče příliš do strany, do dálky, příliš brzy – *a blocker takes off too far sideways, to the distance, too soon*

5. Fotbal

První zmínky o fotbalu se našli v Číně ve 3. - 4. století př. n. l. Hry podobné kopané byly též v antickém Řecku a Římě i v dalších starověkých zemích. Největšího rozvoje se hra dočkala až v posledním tisíciletí v Británii. Tato verze fotbalu měla hodně podob a utkání se často změnilo v boj bez pravidel, do něhož se zapojily celé vesnice. Klíčový okamžik nastal v 19. století, kdy se fotbal dočkal velké oblíbenosti na soukromých školách. V té době ale nebyla žádná jednotná pravidla, na některých školách se hrála tvrdší hra, a také bylo možné vzít míč do rukou a utíkat s ním, zatímco na jiných školách preferovali hru spíš nohama a tak pravidla měla blíže k těm současným. V roce 1863 se po dlouhých vyjednávách pravidla sjednotila. Rozdělilo se tak ragby od fotbalu a založila se Fotbalová asociace a „asociační fotbal“, ve kterém se nesmělo hrát rukama. První fotbalová soutěž na světě se hrála v roce 1872 a to o pohár Fotbalové asociace (dnes FA Cup) a roku 1904 byla ustavena Světová fotbalová federace (FIFA). Největší a nejdůležitější soutěží je jasně mistrovství světa, které pořádá FIFA a které se koná každé 4 roky. Jsou i další důležité mezinárodní soutěže jako jsou mistrovství Evropy, Copa América, Africký pohár národů a Asijský pohár.

5.1 Pravidla fotbalu

Fotbal se hraje na hřišti tvaru obdélníku, povrch je buď opravdový, nebo umělý trávnik. Hřiště může mít rozměry 90-120 m x 45-90 m. Plocha je vyznačena postranními a brankovými čarami. Dostane-li se míč celým svým objemem za

kteřoukoliv z těchto čar, je buď mimo hru, nebo padla branka (gól) – pokud míč přejde brankovou čáru mezi brankovými tyčemi, které jsou od sebe vzdáleny 7,32 m a výška břevna je 2,44 m. Každé družstvo má 11 hráčů na hřišti a z toho je 1 brankář, dále pak většinou 4 obránci, 4 záložníci a 2 útočníci. Kromě brankáře se může počet obránců, záložníků či útočníků pohybovat, to záleží na taktice týmu. Utkání se zahajuje výkopem ve středovém kruhu. Cílem hry je kopnout nebo hlavičkovat míč do branky. Míč se může dotknout všech částí těla kromě paží. Vyhraje to mužstvo, které za devadesát minut hrací doby vstřelí více branek. Jestliže mají oba týmy stejný počet branek nebo nevstřelí žádnou, utkání skončí remízou tedy smírně. Utkání řídí jeden hlavní rozhodčí a dva asistenti rozhodčího, dále je ještě přítomný 4. rozhodčí, který má na starosti střídání hráčů apod.

5.2 Terminologie fotbalu

Terminologie fotbalu je především v britské angličtině, ale díky popularizaci fotbalu ve Spojených Státech Amerických, kde se v roce 1994 konalo mistrovství světa ve fotbalu, a také díky mnoha přistěhovalcům z latinské a střední Ameriky, kteří mají fotbal jako národní sport, si v USA vytvořili své názvosloví. Už samotný termín „football“ tedy noha a míč je v USA používán výhradně pro americký fotbal, tudíž museli vymyslet nové slovo „soccer“, aby si lidé nepletli tyto názvy sportů. Slovo „soccer“ ale pochází z Velké Británie, kde se používalo jako zkrácený tvar slova „association“, obyčejní lidé ale raději používali termín „football“. Hřiště se nazývá „pitch“ nebo „field“. Hráč je „player“ a každý post hráče má svůj název: útočník je „striker“, záložník pak „midfielder“, obránce je „defender“, brankář je „goalkeeper“. Pro rozhodčího se

používá stejný termín jako ve většině ostatních sportů tedy „referee“ a ten má ve fotbale dva asistenty „assistant referee“ a ještě čtvrtého rozhodčího „fourth official“. Branka je „goal“, tyče jsou „post“ a branková síť je „net“, čáry jsou „lines“, brankoviště je „penalty area“. Dále jsou prohřešky proti pravidlům a to buď fauly „foul“, základní slovo je „kick“ tedy kop, kopnout; rohový kop „corner kick“, pokutový kop „penalty kick“, rukou zahraný míč „handball“, volný přímý kop je „free kick“, každý poločas začíná výkopem „kick off“, vhazování je „throw-in“. Další porušení pravidel je „offside“, což se používá už dnes i v češtině, ačkoli máme český výraz postavení mimo hru. Když se hráč pohybuje s míčem u nohy je to „dribble“ a pokus o vypíchnutí či sebrání míče je „tackle“. Rozestavení hráčů na hřišti je „formation“.

5.3 Slovník vybrané anglické terminologie ve fotbale

added time	/'ædɪd/	nastavení doby hry
advance	/əd'vɑ:ns/	přihrát, postupovat s míčem
advantage rule	/əd'vɑ:ntɪdʒ ru:l/	výhoda ve hře
assist	/ə'sɪst/	asistence, přihrávka na gól
assistant	/ə'sɪstənt/	asistent
attack	/ə'tæk/	útok
attacker	/ə'tækə/	útočník
award	/ə'wɔ:d/	nařídit (pokutový, trestný kop)
awkward foot	/'ɔ:kwəd/	slabší noha
back	/bæk/	obránce, zadák, bek
back-heel	/bæk hi:l/	patička; dát patičku
back-lift	/bæk lift/	nápřah (nohy při kopu)
backpass	/bæk pɑ:s/	přihrávka dozadu
ball	/bɔ:l/	míč

ball boy	/bɔ:l bɔɪ/	podavač míčů
bicycle kick	/'baɪsɪkl kɪk/	koloběžka
blocking	/blɒkɪŋ/	bránění ve hře
blow	/bləʊ/	zapískat; zahodit šanci
body feint	/'bɒdi feɪnt/	klamání tělem
book	/bʊk/	ukázat žlutou kartu, napomínat
booking	/'bʊkɪŋ/	napomínání žlutou kartou
boot	/bu:t/	kopačka; nákop; kopnout
break	/breɪk/	rychlý protiútok
breakaway	/'breɪkəweɪ/	rychlý protiútok
bring down	/brɪŋ daʊn/	srazit někoho
bring on	/brɪŋ ɒn/	poslat na hřiště, vystřídat
build-up play	/'bɪldʌp pleɪ/	postupná akce, rozvinutá akce
bury	/'beri/	proměnit ranou (penaltu)
byline	/'baɪlaɪn/	branková čára
captain	/'kæptɪn/	kapitán
catch	/kætʃ/	chycení míče
caution	/'kɔ:ʃən/	napomenutí
centre	/'sentə/	centr; centrovat
charge	/tʃɑ:dʒ/	odstrčení tělem, vražení; vrazit
charging	/tʃɑ:dʒɪŋ/	vražení
charge-out	/tʃɑ:dʒ aʊt/	vyběhnutí brankáře
checking	/tʃekɪŋ/	klamání, naznačení tělem
chip pass	/tʃɪp pɑ:s/	přihrávka obloučkem
chip shot	/tʃɪp ʃɒt/	střela obloučkem
clear	/klaɪə/	odkopnout, odvrátit míč
clearance	/'klaɪərəns/	osvobozující odkop
cleat	/kli:t/	kolík na kopačce
combination	/'kɒmbɪ'neɪʃən/	kombinace

continuous play	/kən'tɪnjuəs pleɪ/	nepřerušená hra
convert	/kən'vɜ:t/	proměnit penaltu, šanci atd.
corner	/'kɔ:nə/	roh; rohový
corner ark	/'kɔ:nə ɑ:k/	rohový čtvrtkruh
corner flag	/'kɔ:nə flæg/	rohový praporek
corner-kick	/'kɔ:nə kɪk/	rohový kop
counter attack	/'kaʊntər ə'tæk/	protiútok
cover	/'kʌvə/	pokrýt, krýt protihráče
cross	/krɒs/	centr
crossbar	/krɒsbɑ:/	břevno
cut in	/kʌtɪn/	zaběhnout za obránce
cut off	/kʌtɒf/	vytlačit útočníka od branky
dangerous play	/'deɪndʒərəs pleɪ/	nebezpečná hra
dead ball situation	/ded bɔ:l sɪtju'eɪʃən/	standardní situace
dead ball specialist	/ded bɔ:l 'speʃəlɪst/	specialista na rozehrávání stand. situací
deep-lying	/di:p 'laɪɪŋ/	vysunutý
deep pass	/di:p pɑ:s/	dlouhá přihrávka dopředu
defence	/dɪ'fens/	obrana
defender	/dɪ'fendə/	AM obránce
defenseman	/dɪ'fensmæn/	obránce
defensive pressure	/dɪ'fensɪv 'preʃə/	obranné napadání, aktivní obrana
delay	/dɪ'leɪ/	zdržovat hru
derby	/'dɑ:bi/	derby
diagonal pass	/daɪ'æɡənəl pɑ:s/	křížná přihrávka
direct free kick	/daɪ'rekt fri: kɪk/	volný přímý kop
dismissal	/dɪ'smɪsəl/	vyloučení
dive	/daɪv/	nafilmovaný pád
dribble	/'drɪbl/	driblovat, kličkovat
drive	/draɪv/	přímá střela

drop ball	/drɒp bɔ:l /	míč rozhodčího
drop kick	/drɒp kɪk/	výkop z rukou
dual footed	/'dju:əl fʊtɪd/	obounohý
dummy	/'dʌmi/	klička, finta, naznačená střela
ejection	/'dʒektʃən/	vyloučení
encroachment	/ɪn'krəʊtʃmənt/	předčasné vyběhnutí ze zdi
end-line	/endlɑɪn/	branková čára
executor	/ɪg'zekjʊtər/	hráč, který prování trestné kopy
extra time	/'ekstrə taɪm/	prodloužení
fake	/feɪk/	finta, klamný pohyb
feed	/fi:d/	přihrávat, zásobovat přihrávkami
feint	/feɪnt/	finta, klamný pohyb
fiddling about	/'fɪdlɪŋ ə'baʊt/	dlouhé rozehrávání míče
final pass	/'faɪnəl pɑ:s/	finální nahrávka
final whistle	/'faɪnəl 'wɪsl/	konečný hvizd
finish	/'fɪnɪʃ/	koncovka
finisher	/'fɪnɪʃə/	koncový hráč
first half	/'fɜ:st hɑ:f/	první poločas
first team squad	/'fɜ:st ti:m skwɒd/	A mužstvo
first-time	/'fɜ:st taɪm/	na jeden dotek, z první
first touch	/'fɜ:st tʌtʃ/	zpracování míče
fist	/fɪst/	vyboxovat míč
flag	/flæɡ/	praporek
flank	/flæŋk/	křídlo
flick	/flɪk/	teč, přiklepnutí
floodlights	/'flʌdlɑ:ts/	umělé osvětlení
football	/'fʊtbɔ:l/	fotbal, kopaná
footballer	/'fʊtbɔ:lə/	fotbalista
foot up	/fʊt ʌp/	vysoká noha

footwork	/fʊtwɜ:k/	práce nohou
formation	/fɔ:'meɪʃən/	formace
forward	/'fɔ:wəd/	útočník
foul	/faʊl/	faul; faulovat
fourth official	/fɔ:θ/	čtvrtý rozhodčí
free	/fri:/	volný
free kick	/fri: kɪk /	volný přímý kop
full-back	/fʊl bæk /	krajní obránce, bek
full time	/fʊl taɪm /	konec normální hrací doby
gap	/gæp/	ulička, volný prostor
goal	/gəʊl/	branka, gól
goal area	/gəʊl 'eəriə/	brankové území, malé vápno
goal attempt	/gəʊl ə'tempt/	střela na bránu
goalie	/gəʊli:/	brankář
goalkeeper	/'gəʊl,ki:pə/	brankář
goalkeeping	/'gəʊl,ki:pɪŋ/	chytání v brance
goal kick	/'gəʊl kɪk/	kop od branky
goal line	/'gəʊl laɪn/	branková čára
goalpost	/'gəʊlpəʊst/	branková tyč, tyčka
ground pass	/graʊnd pɑ:s /	přihrávka po zemi
guard	/gɑ:d/	střežit, těsně bránit
half	/hɑ:f/	poločas; polovina hřiště
half-back	/hɑ:f bæk/	záložník
halftime	/hɑ:f taɪm/	poločasová přestávka
half-volley	/hɑ:f 'vɒli/	halfvolej
handball	/'hændbɔ:l/	hraní rukou
handling	/'hændlɪŋ/	nepovolená hra rukou
hat-trick	/hætrɪk/	3 góly v jednom utkání
head	/hed/	hrát hlavou, hlavičkovat

header	/hedə/	hlavička
heel	/hi:l/	dát patičku
holding	/'həʊldɪŋ/	držení
indirect free kick	/,ɪndaɪ'rekt fri: kɪk/	nepřímý volný kop
injury time	/'ɪndʒəri taɪm/	nastavení doby hry
instep	/'ɪnstɛp/	nárt
interception	/,ɪntə'sept/	zachycení přihrávky
jersey	/'dʒɜ:zi/	dres
juggling	/'dʒʌɡlɪŋ/	žonglování s míčem
kick	/kɪk/	kop; kopnout
kick-and-rush	/kɪkənɾʌʃ/	kopni a běž
kick-off	/kɪkɔf/	výkop
league	/li:g/	liga
left-footed	/leftfʊtɪd/	levonohý hráč
libero	/libero/	libero, střední obránce
line	/laɪn/	řada
linesman	/laɪnsmæn/	hov. pomezni rozhodčí
lob	/lɒb/	lob, padáček; přelobovat
long	/lɒŋ/	dlouhý
man advantage	/mæn əd'vɑ:ntɪdʒ/	výhoda jednoho muže v poli
manage	/'mænɪdʒ/	trénovat, vést mužstvo
manager	/'mænɪdʒə/	manažer, trenér
man-to-man	/mæntəmən/	osobní (bránění)
marking	/'mɑ:kɪŋ/	obsazování hráčů
marksman	/'mɑ:ksmən/	střelec
midfield	/'mɪdfiəld/	střed hřiště
midfielder	/'mɪdfiəldə/	záložník
misconduct	/,mɪs'kɒndʌkt/	nesportovní chování
miss	/mɪs/	minout míč

miss-kick	/mɪskɪk/	minutí míče, minela
move	/mu:v/	klička; přihrát míč
net	/net/	sít'
nod	/nɒd/	hlavičkovat do země
obstruct	/əb'strʌkt/	bránit protihráči ve hře
obstruction	/əb'strʌkʃən/	bránění ve hře protihráči
official	/ə'fɪʃl/	rozhodčí
offside	/,ɒf'saɪd/	ofsajd; ofsajdový; mimo hru
one-footed	/wʌnfʊtɪd/	jednonohý fotbalista
one-two	/wʌntu: /	narážecčka
onside	/,ɒn'saɪd/	ve hře, v regulérním postavení
open	/'əʊpən/	volný, neobsazený hráč
open space	/'əʊpən speɪs/	volný prostor
open target	/'əʊpən 'tɑ:ɡɪt/	nekrytá branka
out	/aʊt/	aut, zámezí
outplay	/,aʊt'pleɪ/	přehrát protivníka
outside	/,aʊt'saɪd/	křídlo, křídelní
overdribble	/'əʊvədɪrɪbl/	ukličkovat se, sólovat
overelaborate	/əʊvəɪ'læbərət/	překombinovaný
overhead kick	/'əʊvəhed kɪk/	střela přes hlavu
overlap	/,əʊvə'læp/	zaběhnout si za spoluhráče
overlapping	/,əʊvə'læpɪŋ/	zabíhání za spoluhráče
own goal	/əʊn ɡəʊl/	vlastní gól
parry	/'pæri/	vyrazit střelu (brankář)
pass	/pɑ:s/	nahrát, přihrát
passback	/pɑ:sbæk/	malá domů
passing game	/'pɑ:sɪŋ ɡeɪm/	hra na přihrávky
penalty	/'penəlti/	penalta; brankářský
penalty arc	/'penəlti ɑ:k/	penaltový oblouk

penalty area	/ˈpenəlti ˈeəriə/	pokutové území
penalty kick	/ˈpenəlti kɪk/	pokutový kop
penalty line	/ˈpenəlti laɪn/	hranice pokutového území
penalty spot	/ˈpenəlti spɒt/	pokutová značka
pitch	/pɪtʃ/	hřiště
place	/pleɪs/	přesně umístit, trefit se
playmaker	/pleɪˈmeɪkə/	tvůrce hry
play on	/pleɪɒn/	hrajte dál (gesto)
position	/pəˈzɪʃən/	pozice, post
possession	/pəˈzeʃən/	držení míče
post	/pəʊst/	tyč, tyčka
professional foul	/prəˈfeʃənəl faʊl/	taktický faul
punch	/pʌntʃ/	vyboxovat míč
pushing	/ˈpʊʃɪŋ/	strkání
recover	/rɪˈkʌvə/	znovu získat míč
red card	/red kɑ:d/	červená karta
referee	/ˌrefəˈri:/	rozhodčí
referee's ball	/ˌrefəˈri:z bɔ:l/	míč rozhočího
replace	/rɪˈpleɪs/	nahradit, vystřídat hráče
replacement	/rɪˈpleɪsmənt/	vystřídání
replay	/ˌriːˈpleɪ/	opakovaný zápas
re-start	/ˌriːˈstɑ:t/	začátek druhého poločasu
return match	/rɪˈtɜ:n mætʃ/	odveta, odvetný zápas
right-footed	/raɪtˈfʊtɪd/	pravonohý fotbalista
rob	/rɒb/	obrat o míč
save	/seɪv/	úspěšný zákrok brankáře
scissor kick	/ˈsɪzə kɪk/	nůžky, střela přes hlavu
screening	/ˈskri:nɪŋ/	krytí míče tělem
scrummage	/ˈskrʌmɪdʒ/	skrumáž

score	/skɔ:/	vstřelit branku; výsledek
send off	/'sendɒf/	vyloučit
sending-off	/'sendɒfɪŋ/	vyloučení
set-piece	/setpi:s/	standardní situace
shin guards	/ʃɪn ɡɑ:dz/	chrániče holení
shirt	/ʃɜ:t/	dres
shoot	/ʃu:t/	vystřelit, střílet
shooting angle	/'ʃu:tɪŋ 'æŋɡl/	střelecký úhel
shooting chance	/'ʃu:tɪŋ tʃɑ:ns/	střelecká příležitost
shoot-out	/ʃu:taʊt/	penaltový rozstřel
shorts	/ʃɔ:ts/	trenýrky
shot	/ʃɒt/	střela
shoving	/ʃʌvɪŋ/	strkání
shutout	/'ʃʌtaʊt/	vychytaná nula
sideline	/'saɪdlaɪn/	pomezí čára
six-yard area	/sɪksjɑ:d 'eəriə/	brankové území, malé vápno
sliding tackle	/slaɪdɪŋ 'tækəl/	skluz
slot	/slɒt/	kopnout přesně
soccer	/'sɒkə/	fotbal, kopaná
sock	/sɒk/	stulpna
sole	/səʊl/	podrážka
spread	/spred/	roztáhnout (hru)
starter	/'stɑ:tər/	hráč základní sestavy
steal	/sti:l/	odebrání míče
stockings	/'stɒkɪŋz/	stulpny, štuplny
stoppage	/'stɒpɪdʒ/	přerušování hry
stoppage time	/'stɒpɪdʒ taɪm/	nastavení doby hry
stopper	/'stɒpə/	střední obránce
strike	/'straɪk/	vystřelit na branku

striker	/'straɪkə/	útočník
strip	/stri:p/	dres
stud	/stʌd/	kolík na kopačkách
sweeper	/'swi:pə/	poslední obránce
tackle	/'tækəl/	zákrok, vypíchnutí míče
through-ball	/θru:bɔ:l/	česká ulička
through-pass	/θru:pɑ:s/	přihrávka do uličky
throw-in	/θrəʊɪn/	vhazování, aut
throw-out	/θrəʊaʊt/	vyhození míče brankářem
time wasting	/taɪm weɪstɪŋ/	zdržování hry
toe	/təʊ/	hov. bodlo; kopnout bodlo
top corner	/tɒp kɔ:nə/	horní růžek branky, šibenice
top scorer	/tɒp skɔ:rə/	nejlepší střelec
touch line	/tʌtʃlaɪn/	pomezí čára
trap	/træp/	zpracování míče; zpracovat
tricky player	/'trɪki pleɪə/	technický hráč
tripping	/trɪpɪŋ/	podražení
tugging	/tʌgɪŋ/	tahání za dres
turn	/tɜ:n/	obejít soupeře
two-footed	/tu:fʊtɪd/	obounohý fotbalista
unmarked	/ʌn'mɑ:kt/	nepokrytý
violent play	/'vaɪələnt pleɪ/	surová hra
volley	/'vɒli/	volej; zahrát míč z voleje
wall	/wɔ:l/	zeď
whistle	/'wɪsl/	píšťalka; hvizd
wide player	/waɪd pleɪə/	křídelní útočník
wing	/wɪŋ/	křídlo
winger	/wɪŋə/	křídelní útočník
woodwork	/'wʊdwɜ:k/	branková konstrukce

Přiřad' k sobě slova, která spolu souvisí:

man extra attempt touch
 time added time
 fourth goal first area final
 official goal kick goal pass
 advantage

Přiřad' k sobě slova, která spolu souvisí:

area chance penalty
 kick foul shooting
 penalty kick time professional
 stoppage arc spot
 sliding kick angle
 scissor penalty tackle
 overhead shooting

Přiřad' k sobě slova, která spolu souvisí:

time top player marking defence
 scorer corner touch line
 violent yellow wide
 top zone card zone wasting
 ball zone play boy

6. Házená

Házená se objevila koncem 19. Století v Německu a také ve Skandinávii. Jde o rychlý a tvrdý velmi kontaktní sport pro muže i ženy. Utkání hrají 2 týmy po sedmi hráčích, kteří se snaží o překonání soupeřovy obrany a vstřelení gólu. V jednom zápase se většinou skóruje více jak 50 branek. V Evropě je téměř 18 miliónů registrových hráčů. Házená se poprvé hrála na Olympijských hrách v roce 1936 v Berlíně, což se osobně přál Adolf Hitler, který tento sport zbožňoval. Díky tomuto spojení s nacistickým diktátorem olympijský výbor po druhé světové válce házenou z programu vyřadil a znovu se házená objevila na OH až roku 1972 v Mnichově.

6.1 Pravidla házené

Utkání se hraje na dva poločasy po 30 minutách. Utkání může skončit vítězstvím jednoho týmu nebo nerozhodně. Je-li třeba rozhodnout, nastavuje se deset minut. Utkání začíná výhozem – hráč stojí jednou nohou na středové čáře a přihraje míč spoluhráči na své polovině. Při hře smějí hráči držet míč jenom 3 vteřiny. Mohou s ním udělat tři kroky, potom musejí míč odrazit od povrchu hřiště. Dostane-li se míč mimo hřiště, vhazuje se zpět na místě, kde přešel postranní čáru. Penalty za hrubé porušení pravidel se provádějí ze sedmimetrové čáry. Při penaltě (sedmimetrovém hodu) smí bránit jen brankář. Tým se skládá ze 7 hráčů – 6 hráčů v poli a jednoho brankáře.

6.2 Terminologie házené

Názvosloví házené je velice podobné basketbalu či fotbalu. Jsou tu hráči „players“, ti jsou rozděleni na „outfield players“ tedy hráče v poli a „goalkeeper“ gólmana. Názvy jednotlivých hráčů jsou „wingman“ křídlo, spojka je „backcourt“, pivot je „pivot“, centr je „centre backcourt“. Spojky a křídla se pak ještě dělí na pravá a levá „right“ a „left“. Branka je „goal“ a tyčka je „post“. Při faulech „fouls“ jsou udělovány různé tresty – volný hod „free throw“, sedmimetrový hod „7-metre throw“ nebo vyloučení „penalty“. Výhoz je „throw-off“ a vhazování je „throw-in“.

6.3 Slovník vybrané anglické terminologie v házené

advantage rule	/əd'vɑ:ntɪdʒ ru:l/	pravidlo o ponechání výhody
attacker	/ə'tækə/	útočník
back	/bæk/	zadák
centre back	/'sentə bæk/	střední zadák
left back	/left bæk/	levý zadák
right back	/raɪt bæk/	pravý zadák
backcourt player	/bækkɔ:t 'pleɪə/	spojka
barging	/bɑ:dʒɪŋ/	prorážení
block	/blɒk/	blok; blokovat
bounce	/baʊns/	odrážet míč o zem
card	/kɑ:d/	karta
catch	/kætʃ/	chytit; chycení (míče)
charging	/tʃɑ:dʒɪŋ/	prorážení
checking	/tʃekɪŋ/	zajišťování
circle runner	/'sɜ:kl 'rʌnə/	pivot

counter-attack	/'kaʊntə ə'tæk/	protiútok
court	/kɔ:t/	hřiště
crossing	/'krɒsɪŋ/	křížení (hráčů)
crowding	/kraʊdɪŋ/	zahušťování prostoru
cutting	/'kʌtɪŋ/	zabíhání do volného prostoru
defence	/di'fens/	obrana
defender	/di'fendə/	obránce
dribble	/'drɪbl/	driblovat
exclusion	/ɪk'sklu:ʒən/	vyloučení ze hry
expulsion	/ɪk'spʌlʃən/	vyloučení ze hry
extra-time	/'ekstrə taɪm/	prodloužení
fake	/feɪk/	finta, klamání, klamavý pohyb
forward	/'fɔ:wəd/	útočník
fumble	/'fʌmbl/	ztráta míče
give-and-go	/gɪvəŋgəʊ/	hod' a běž
goal area	/gəʊl 'eəriə/	brankoviště
goal crease	/gəʊl kri:s/	brankoviště
goalkeeper	/gəʊl'ki:pə/	brankář
goalkeeper's throw	/gəʊlki:pəz θrəʊ/	vyhazování od branky
grabbing	/græbɪŋ/	svírání, pevné držení soupeře
guarding	/gɑ:dɪŋ/	obsazování soupeře
handball	/'hændbɔ:l/	házená
held ball	/held bɔ:l/	držení míč
holding	/'həʊldɪŋ/	držení
hugging	/hʌgɪŋ/	svírání soupeře
line	/laɪn/	čára
man advantage	/mæn əd'vɑ:ntɪdʒ /	výhoda 1 muže v poli
offence	/ə'fens/	útok
opening	/'əʊpənɪŋ/	díra, mezera v obraně

outnumbering	/,aʊt'nʌmbərɪŋ/	přečíslení
pass	/pɑ:s/	přihrávka
passive play	/'pæsɪv pleɪ/	pasivní hra
penalty mark	/'penəlti mɑ:k/	značka sedmimetrového hodu
penetration	/,penɪ'treɪʃən/	pronikání obranou
period	/'pɪəriəd/	poločas
pick	/pɪk/	clona
pivot	/'pɪvət/	pivot
playmaker	/'pleɪ'meɪkə/	rozehrávač, postman
possession	/'pɒ'zeʃən/	míč v držení
power play	/'paʊər pleɪ/	přesilová hra
punching	/'pʌntʃɪŋ/	udeření pěstí (do míče či soupeře)
referee	/,refə'ri:/	rozhodčí
screen	/'skri:n/	clona
shifting	/'ʃɪftɪŋ/	přebíhání
shot	/'ʃɒt/	střela
stalling	/'stɔ:lɪŋ/	úmyslné zdržování hry
steal	/'sti:l/	odebrání míče, získání míče
stepping	/'stepɪŋ/	krokové chyby, kroky
striking	/'straɪkɪŋ/	tlučení (do míče)
substitution	/,sʌbstɪ'tju:ʃən/	střídání
suspension	/'sʌ'spenʃən/	vyloučení na 2 minuty
tackling	/'tæklɪŋ/	napadání soupeře
three-step rule	/'θri:step ru:l/	pravidlo 3 kroků
throw	/'θrəʊ/	hod, střela
throw-in	/'θrəʊɪn/	vhazování z autu
throw-off	/'θrəʊɒf/	vyhazování od branky; výhoz
time-out	/'taɪm aʊt/	oddechový čas
time wasting	/'taɪm weɪstɪŋ/	zdržování

transition	/træn'zɪʃən/	přechod z obrany do útoku a naopak
trapping	/træpɪŋ/	zpracování, ztlumení míče
travelling	/'trævəlɪŋ/	kroky
turnover	/'tɜ:n,əʊvər/	ztráta míče
warning	/'wɔ:nɪŋ/	napomenutí
wind-up	/'waɪndʌp/	nápřah
winger	/'wɪŋə/	křídlo, křídelní útočník

7. Výslovnost typických anglických fonémů

Naprostá většina ze 44 anglických hlásek se vyslovuje stejně nebo velice podobně jako v češtině. Ale jsou i takové, které v češtině vůbec nemáme, proto jsou v této práci použité mezinárodní značky výslovnosti. Je zapotřebí, mít zpětnou kontrolu, tedy buď využít třetí osoby, která zkontroluje správnost výslovnosti nebo se nahrát a následně zkonfrontovat s výslovností rodilého mluvčího. Zde je stručný popis výslovnosti základních anglických fonémů:

- æ – otevřené „e“ – chceme vyslovit (v ústech je vše připraveno) krátké české „a“ ale vyslovíme české „e“
- ə – zavřené „e“ – vyslovíme „h“ o trochu déle
- ɜ: - dlouhá varianta „ə“, dvojtečka znamená dlouhou hlásku, stejně jako v českém jazyce čárka nad samohláskou
- ŋ – nosové „n“ – pokud rychle vyslovíme české slovo branka či banka
- r – podobné českému „r“ jen tolik nevibruje, jazyk se pouze přiblíží hornímu patru a nedotýká se ho
- w – jako bychom chtěli vyslovit „u“ ale vyslovíme „v“
- ʃ - vyslovuje se stejně jako české „č“
- dʒ - vyslovuje se jako „dž“ ale velice rychle, aby zněla pouze jedna hláska a ne „d“ a „ž“
- ʃ - stejné jako české „š“
- ð – vyslovujeme, když je jazyk mezi zuby, není skousnutý, pusa mírně otevřená, vyslovíme české „d“

- ʒ - totožné s českým „ž“
- θ – podobné k „ð“ jen vyslovíme české „f“

8. Závěr

Cíl práce bylo vytvořit výukové materiály použitelné pro výuku slovní zásoby hlavních čtyř míčových sportů – basketbalu, fotbalu, házené a volejbalu. To vše za pomoci vybraných slovíček, která jsou ta nejzákladnější pro porozumění názvosloví ve výše zmíněných míčových sportech. Díky jednoduchosti slovíček užitých v dokumentu tyto termíny jednoduše a účinně podpoří vizuální stránku výuky. Jelikož v dnešní době význam angličtiny neustále roste a možná dokonce dosahuje vrcholu, považuji tento souhrn anglických výrazů za prospěšný. Cvičení jsou vytvořena se snahou o co největší zábavnost, a proto doufám, že zpestří sebeedukaci případných studentů. Samozřejmě obsah je i prakticky použitelný, jelikož jsem ho v praxi zkušebně testoval.

Obsah této diplomové práce považuji vzhledem k jejímu zaměření za dostačující, a proto myslím, že její další rozšíření by bylo vzhledem k jejím cílům neefektivní. Vhodné je snad jen rozšíření počtu a různorodosti praktických cvičení k sebeedukaci studentů, také by byl možný širší rozsah slovní zásoby, ale to už by se nejednalo o fundamentální slovní zásobu. Je také možné práci doplnit o DVD nosič, na němž je nahrána výslovnost poskytnutých anglických výrazů. Ale jelikož je u každého výrazu i fonemická výslovnost a také se dnes dá využít např. internet, kde jsou online slovníky i s nahranou výslovností. Navíc rychle roste počet lidí, kteří mají základní znalost anglického jazyka, tito lidé namají problémy s výslovností anglických výrazů odle uvedené

transkripce. V tom je možný problém, jelikož jsou použity mezinárodní fonetické symboly, které se pro laika jeví velmi nesrozumitelné. Je pravda, že mnohé je možno nahradit českými ekvivalenty, ne však všechny. Vhodné je vytvořit práce podobného zaměření pro další míčové sporty.

9. Bibliografie

ANTHONY, Edward. *Lexicon and vocabulary: some theoretical and pedagogical aspects of word meaning*, RELC Journal. 1975. **6** (1), 21-30. ISSN 0033-6882.

ASHER, James. *The total physical response approach to second language learning*, Modern Language Journal. 1969. Vol. 53. No. 1. ISSN 0026-7902.

BROWN, Dorothy. *Advanced vocabulary teaching: the problem of collocation*, RELC Journal. 1974. 5 (2): 1-11. ISSN 0033-6882.

BURLING, Robbins. *Sounding right*. Rowley, Massachusetts. 1982. ISBN 0883772167

Cambridge Advanced Learner's Dictionary, Second Edition, Cambridge University Press. 2005. ISBN 3125179882

CARTER, Ronald - McCARTHY, Michael. *Vocabulary and language teaching*, Longman Inc., New York, 1988. ISBN 0-582-55382-2

CLARKE, Mark - SILBERSTEIN, Sandra Valerie. *Toward a realization of psycholinguistic principles in the ESL reading class*, Language learning. 1977. **27** (1), 135-154. ISSN 0023-8333.

CONNOLLY, Patrick. *How to teach families of words by comparison*. English language teaching journal. 1973. 27: 171-176

CRAIK, Fergus Ian Muirden - LOCKHART, Robert. *Levels of processing: a Framework or memory record*, Journal of Verbal Learning and Verbal Behaviour 11: 67-84. 1972.

DOOLING, James - LACHMAN, Roy. *Effects of comprehension on retention of prose*, Journal of experimental psychology. 1971. 88: 216-222

DONLEY, Michael. *The role of structural semantics in expanding and activating the vocabulary of the advanced learner: the example of the homophone*, Audio-Visual Language Journal. 1974. 12: 81-86

FRIES, Charles Carpenter. *Teaching and learning English as a foreign language*, 1945. University of Michigan Press, Ann Arbor. ISBN 0472083473

GOUIN, Francois. *L'art d'enseigner et d'étudier les langues*. Translated as The art of teaching and studying languages SWAN, Howard – BÉTIS, Victor. 1880/1892

HEŘMANSKÝ, Jaroslav. *Moderní anglicko-český slovník sportovních výrazů*, Brno, 2003. ISBN 80-86598-46-2

- KADLEC, Petr - KRATOCHVÍL, Jiří. *Kniha sportů*. Praha. 2009. ISBN 978-80-242-2558-6
- KAPLAN, Oldřich. *Volejbal*, Grada Publishing s.r.o., 1999. ISBN 80-7169-762-1
- LOCKE, John. *An essay concerning human understanding*, 1690/1975, Oxford Univerzity Press. ISBN 0-19-824386-3.
- LORD, Robert. *Learning vocabulary*, 1974. IRAL. **12** (3), 239-247. ISSN 0019-042X.
- MILLER, George. *The magical number seven, plus or minus two: some limits on our capacity for processing information*, Psychological Review 63. 1956. **63** (2), 81-97. ISSN 0033-295X.
- NEISSER, Ulrich. *Cognition and reality*. San Francisco. 1976. ISBN-13: 978-0716704775
- NILSEN, Den. *Contrastive semantics in vocabulary instruction*, TESOL Quarterly. 1976. **10** (1), 99-104. ISSN 0039-8322.
- POSTOVSKY, Valerian. *Effects of delay in oral practice at the beginning of second language learning*, Modern language journal. 1974. **58** (5-6), 229-239. ISSN 0026-7902.
- RICHARDS, Ivor Armstrong. *Basic English and its uses*, Kegan Paul, London. 1943. ASIN B0007DP6JA
- RICHARDS, Jack. *Word lists: problems and prospects*, RELC Journal. 1974. **5** (2), 69-84. ISSN 0033-6882.
- SIMON, Herbert. *How big is a chunk?* Science. 1974. **183** (4124), 482-488. ISSN 0036-8075.
- STEVICK, Earl. *Memory, meaning and method*, Newbury House, Rowley, Massachusetts. 1976. ISBN 0838455697
- WILKINS, David Arthur. *Linguistics in language teaching*. London. 1972. ISBN-10: 0713156279

10. Přílohy

Příloha A – výukové materiály pro basketbal

KOŠ, ZÓNA, ZTRÁTA MÍČE, DRUHÝ ROZHODČÍ, KROKY, STŘELA, PORUŠENÍ PRAVIDEL, STŘÍDÁNÍ, ZNOVU ZÍSKAT MÍČ, PŘIHRÁVKA, DOSKOK, ČTVRTINA (POLOČAS), ČTVRTINA, PRODLOUŽENÍ, HOD, KLAKSON, OBROUČKA, FAUL, CLONA, PRORÁŽET

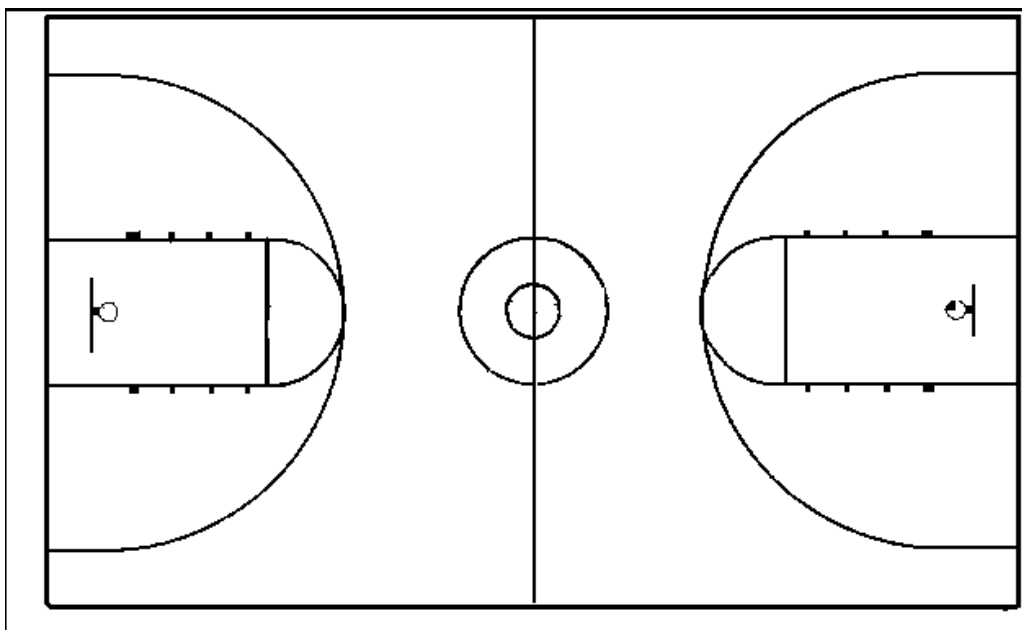
B	A	S	K	E	T	W	O	R	H	T	W	N	V
P	Z	X	C	H	A	R	G	E	X	P	S	O	I
R	O	T	R	A	V	E	L	L	I	N	G	I	O
I	N	E	Q	Z	P	C	P	U	T	O	B	T	L
R	E	R	E	C	O	V	E	R	W	V	U	U	A
E	H	I	R	I	T	P	R	E	R	E	Z	T	T
V	X	M	T	X	S	A	I	B	E	R	Z	I	I
O	S	H	O	T	C	S	O	O	T	T	E	T	O
N	F	O	U	L	R	S	D	U	R	I	R	S	N
R	Q	D	H	W	E	Y	J	N	A	M	D	B	V
U	M	P	I	R	E	E	G	D	U	E	X	U	E
T	V	O	T	L	N	W	A	X	Q	J	H	S	L

hrcourtkebasketxaslamxrshotpqdribblezmrjumpreboundztdribblewptrow

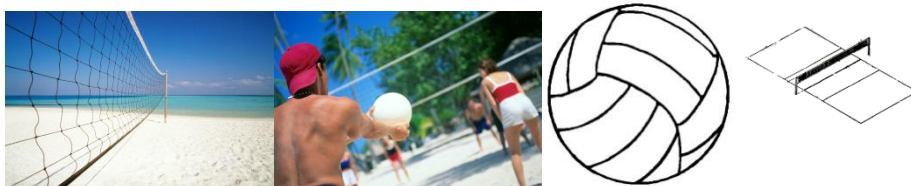
Přiřaď slova na správná místa

Popiš obrázek:

Příloha B – výukové materiály pro volejbal

1				T	O	S	S			
2		S	E	R	V	I	C	E		
3				S	E	T	T	E	R	
4			U	P	R	I	G	H	T	
5	M	I	D	D	L	E				
6					A	C	E			
7			J	U	M	P				
8		R	E	C	E	P	T	I	O	N
9	R	O	T	A	T	I	I	O	N	
10				A	N	T	E	N	N	A
11					G	A	M	E		

1. Nadhoz míče při podání
2. Podání
3. Nahrávač
4. Sloupek, kůl
5. Střed
6. Eso
7. Výskok
8. Příjem podání
9. Změna postavení hráčů
10. Anténka na síti
11. Set, sada

1		C	O	V	E	R	A	G	E
2			C	O	U	R	T		
3		K	I	L	L				
4				L	I	F	T		
5		T	A	P	E				
6	C	A	R	R	Y				
7				B	U	M	P		
8			R	A	L	L	Y		
9				L	I	N	E		
10			F	L	A	R	E		

1. Vykrývání
2. Kurt
3. Úspěšná smeč, nechytatelný úder
4. Nesený míč
5. Páska sítě
6. Nesený míč
7. Spodní odbití obouruč (bagr)
8. Výměna, rozehra
9. Čára
10. Útok z druhého sledu

Spoj slova, která k sobě patří:

attack	zone	double	hit	double	touch
knee	pad	net	cable	net	post
line	judge	referee	stand	strong	side
weak	side				

Vyřad' slovo, které tam nepatří:

setter, spiker, smasher, upright

ball, cable, post, jump

lob, save, recovery, dive

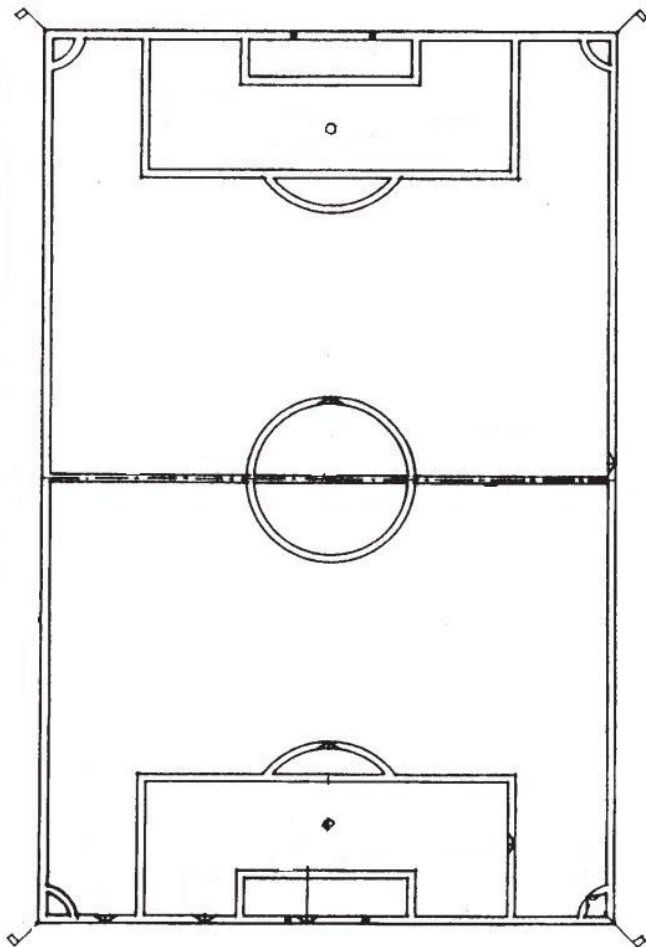
offence, attack, rotation, forward

decoy, flare, dink, referee

Příloha C – výukové materiály pro fotbal

Popiš hřiště:

goal, halfway line, goal line, corner, corner flag, penalty spot, goalkeeper's area, sideline, endline,

Přiřaď slova k obrázkům:

dismissal, goal, save, throw-in, header, kick, wall, ball, pitch

SHIN GUARDS	CORNER FLAG	HEADER	THROW
YELLOW CARD	BACK HEEL	FOOTBALL	BOOTS
SLIDING TACKLE	OVERHEAD KICK	WHISTLE	WALL
FIST	GOAL	PITCH	KICK
TUGGING	SAVE	FOOTBALLER	BENCH

Vyřad' slovo, které do skupiny nepatří:

tugging, charging, blocking, **sliding tackle**, tripping

bench, pitch, goal line, **fist**

back-heel, overhead kick, **whistle**, toe

woodwork, **shin guards**, goal post, crossbar

bench, throw-in, kick off, free kick

shin guards, boots, socks, **goalkeeper's area**

winger, wide player, **centre**, right midfielder

KOP, SKLUZ, PRAPOREK, ROH, LAVIČKA, HRŠTĚ, VHAZOVÁNÍ,
 ZÁLOŽNÍK, ÚTOČNÍK, HLAVIČKA, CHRÁNIČE, MÍČ, BRANKA,
 STŘELA, BRANKÁŘ, PÍŠTALKA, BŘEVNO, KRÍDLO, ÚSPĚŠNÝ
 ZÁKROK BRANKÁŘE, ČÁRA,

K	R	U	T	H	R	O	W	I	N	X	P	S	C
I	C	Z	X	G	H	E	A	D	E	R	H	A	O
C	X	T	C	A	I	G	Q	I	S	T	T	V	R
K	G	O	A	L	K	E	E	P	E	R	B	E	N
W	Q	H	I	F	X	J	I	V	Q	X	A	Z	E
L	Z	S	C	R	O	S	S	B	A	R	L	B	R
S	L	I	D	I	N	G	T	A	C	K	L	E	W
P	W	W	H	I	S	T	L	E	Y	P	X	N	Q
B	A	T	T	A	C	K	E	R	G	I	E	C	L
N	R	Q	R	E	G	N	I	W	J	T	N	H	A
R	E	D	L	E	I	F	D	I	M	C	I	L	O
S	H	I	N	G	U	A	R	D	S	H	L	X	G

1			B	U	R	Y							
2		A	D	D	E	D			T	I	M	E	
3					F	L	A	G					
4			D	I	V	E							
5		I	N	J	U	R	Y			T	I	M	E
6	M	I	D	F	I	E	L	D	E	R			
7					R	E	P	L	A	C	E		

1. Proměnit ranou penaltu
2. Nastavený čas
3. Rohový ...
4. Nafilmovaný pád
5. Nastavený čas
6. Záložník
7. Vystřídat hráče

Přiřad' k sobě slova, která spolu souvisí:

man extra time attempt added touch
time pass
fourth goal first area final
official goal kick goal
advantage

Přiřad' k sobě slova, která spolu souvisí:

area chance penalty
kick foul shooting
penalty kick
stoppage arc spot time professional
sliding
penalty kick angle
scissor overhead penalty tackle
shooting

Přiřad' k sobě slova, která spolu souvisí:

time top player marking defence
scorer corner touch line
violent yellow wide
top card zone wasting
ball zone play boy

Příloha D – výukové materiály pro házenou

1				T	H	R	O	W	-	O	F	F
2			T	R	A	P	P	I	N	G		
3	B	A	R	G	I	N	G					
4		G	U	A	R	D	I	N	G			
5			F	U	M	B	L	E				
6				W	A	R	N	I	N	G		
7	T	R	A	V	E	L	L	I	N	G		
8		S	T	E	A	L						

1. Výhoz brankáře
2. Zpracování, zlumení míče
3. Prorážení
4. Obsazování soupeře
5. Ztráta míče
6. Varování
7. Kroky
8. Odebrání míče

1				S	C	R	E	E	N		
2			F	U	M	B	L	E			
3				S	T	E	A	L			
4		S	T	E	P	P	I	N	G		
5	W	I	N	G	E	R					
6		T	U	R	N	O	V	E	R		
7				S	T	A	L	L	I	N	G
8			P	I	C	K					
9		S	H	O	T						
10		W	I	N	D	-	U	P			

Příloha E - Anglicko-český slovník použité anglické terminologie

A

ace	/eɪs/	eso
added time	/'ædɪd/	nastavení doby hry
advance	/əd'vɑːns/	přihrát, postupovat s míčem
advance	/əd'vɑːns/	přihrát míč dopředu
advantage rule	/əd'vɑːntɪdʒ ru:l/	pravidlo o ponechání výhody
air ball	/eə bɔːl/	nepřesná střela (nedotkne se koše či desky)
antenna	/an'tenə/	anténka
arc	/ɑːk/	oblouk střely
assist	/ə'sɪst/	asistence, přihrávka na gól
assist	/ə'sɪst/	přihrávka na koš, asistence
assistant	/ə'sɪstənt/	asistent
attack zone	/ə'tæk zəʊn/	přední (útočná) zóna
attack	/ə'tæk/	útok
attack	/ə'tæk/	útok
attacker	/ə'tækə/	útočník
attacker	/ə'tækə/	útočník
attacker	/ə'tækə/	útočník
award	/ə'wɔːd/	nařídít (pokutový, trestný kop)
awkward foot	/'ɔːkwəd/	slabší noha

B

back	/bæk/	obránce, zadák, bek
back	/bæk/	zadák
backboard	/'bækbɔːd/	deska koše
backcourt player	/bækkɔːt 'pleɪə/	spojka

back-heel	/bæk hi:l/	patička; dát patičku
back-lift	/bæk lift/	nápřah (nohy při kopu)
backpass	/bæk pɑ:s/	přihrávka dozadu
ball boy	/bɔ:l bɔɪ/	podavač míčů
ball	/bɔ:l/	míč
bank	/bæŋk/	deska koše; odrazit míč o desku
barging	/bɑ:dʒɪŋ/	prorážení
basket	/'bɑ:skɪt/	koš
bench	/bentʃ/	lavička, střídačka
bicycle kick	/'baɪsɪkl kɪk/	koloběžka
block	/blɒk/	blok; blokovat
blocker	/ blɒkə/	blokař
blocking	/blɒkɪŋ/	bránění ve hře
blow	/bləʊ/	zapískat; zahodit šanci
body feint	/'bɒdi feɪnt/	klamání tělem
book	/bʊk/	ukázat žlutou kartu, napomínat
booking	/'bʊkɪŋ/	napomínání žlutou kartou
boot	/bu:t/	kopačka; nákop; kopnout
bounce	/baʊns/	odrážet míč o zem
bounce	/baʊns/	odraz, odskok míče; odrazit, odskočit
break	/breɪk/	rychlý protiútok
break	/breɪk/	rychlý protiútok
breakaway	/'breɪkəweɪ/	rychlý protiútok
breakaway	/'breɪkəweɪ/	rychlý protiútok
bring down	/brɪŋ daʊn/	srazit někoho
bring on	/brɪŋ ɒn/	poslat na hřiště, vystřídat
bucket	/'bʌkɪt/	americký slang koš ze hry; hruška
build-up play	/'bɪldʌp pleɪ/	postupná akce, rozvinutá akce
bump	/bʌmp/	spodní odbití míče (bagr)

bury	/'beri/	proměnit ranou (penaltu)
buzzer	/'bʌzə/	klakson
byline	/'baɪlaɪn/	branková čára

C

captain	/'kæptɪn/	kapitán
card	/kɑ:d/	karta
card	/kɑ:d/	karta
carry	/'kæri/	nesený míč,
catch	/kætʃ/	chycení míče
catch	/kætʃ/	chytit; chycení (míče)
caution	/'kɔ:ʃən/	napomenutí
centre back	/'sentə bæk/	střední zadák
centre jump	/'sentə dʒʌmp/	rozkok
centre	/'sentə/	centr; centrovat
centre	/'sentə/	pivot
charge	/tʃɑ:dʒ/	odstrčení tělem, vražení; vrazit
charge	/tʃɑ:dʒ/	prorážet
charge-out	/tʃɑ:dʒ aʊt/	vyběhnutí brankáře
charging	/tʃɑ:dʒɪŋ/	vražení
charging	/tʃɑ:dʒɪŋ/	prorážení
checking	/tʃekɪŋ/	klamání, naznačení tělem
checking	/tʃekɪŋ/	zajišťování
chest pass	/tʃest pɑ:s/	přihrávka obouruč trčením od prsou
chip pass	/tʃɪp pɑ:s/	přihrávka obloučkem
chip shot	/tʃɪp ʃɒt/	střela obloučkem
circle runner	/'sɜ:kl 'rʌnə/	pivot
clear	/klaɪə/	odkopnout, odvrátit míč
clearance	/'klɪərəns/	osvobozující odkop

clearing	/ˈkliəriŋ/	uvolňování
cleat	/kli:t/	kolík na kopačce
combination	/ˌkɒmbɪˈneɪʃən/	kombinace
continuous play	/kənˈtɪnjuəs pleɪ/	nepřerušená hra
conversion	/kənˈvɜ:ʒən/	proměněný trestný hod
convert	/kənˈvɜ:t/	proměnit penaltu, šanci atd.
corner ark	/ˈkɔ:nə ɑ:k/	rohový čtvrtkruh
corner flag	/ˈkɔ:nə flæg/	rohový praporek
corner	/ˈkɔ:nə/	roh; rohový
corner-kick	/ˈkɔ:nə kik/	rohový kop
counter attack	/ˈkaʊntər əˈtæk/	protiútok
counter-attack	/ˈkaʊntə əˈtæk/	protiútok
court	/kɔ:t/	hřiště
court	/kɔ:t/	kurt
court	/kɔ:t/	kurt, hřiště
cover	/ˈkʌvə/	pokrýt, krýt protihráče
coverage	/ˈkʌvərɪdʒ/	vykrývání
covering	/ˈkʌvəriŋ/	krytí
cross	/krɒs/	centr
crossbar	/krɒsba:/	břevno
cross-court	/krɒs ɑ:t/	napříč hřištěm, přes celé hřiště
crossing	/ˈkrɒsɪŋ/	křížení (hráčů)
crowding	/kraʊdɪŋ/	zahušťování prostoru
cut in	/kʌtɪn/	zaběhnout za obránce
cut off	/kʌtɒf/	vytlačit útočníka od branky
cutting	/ˈkʌtɪŋ/	zabíhání do volného prostoru

D

dangerous play	/ˈdeɪndʒərəs pleɪ/	nebezpečná hra
----------------	--------------------	----------------

dead ball situation	/ded bɔ:l, sɪtju'eɪʃən/	standardní situace
dead ball specialist	/ded bɔ:l 'speʃəlɪst/	specialista na rozehrávání stand. situací
decoy	/'di:kɔɪ/	klamný náskok smečářů, blokaře
deep pass	/di:p pɑ:s/	dlouhá přihrávka dopředu
deep-lying	/di:p 'laɪɪŋ/	vysunutý
defence	/di'fens/	obrana
defender	/di'fendə/	obránce
defenseman	/di'fensmæn/	obránce
defensive pressure	/di'fensɪv 'preʃə/	obranné napadání, aktivní obrana
defensive	/di'fensɪv/	obraný
delay	/di'leɪ/	zdržovat hru
derby	/'dɑ:bi/	derby
diagonal pass	/daɪ'æɡənəl pɑ:s/	křížná přihrávka
dig	/dɪɡ/	obranný úder v poli
dink	/dɪŋk/	ulítí míče; ulítí míč
direct free kick	/daɪ'rekt fri:kɪk/	volný přímý kop
dismissal	/dɪ'smɪsəl/	vyloučení
dive	/daɪv/	nafilmovaný pád
dive	/daɪv/	pád, odbití míče v pádu
double hit	/'dʌbl hɪt/	dvojdotek
double touch	/'dʌbl tʌtʃ/	dvojdotek
dribble	/'drɪbl/	driblovat, kličkovat
dribble	/'drɪbl/	driblovat
dribble	/'drɪbl/	driblovat
dribble	/'drɪbl/	driblink
drive	/draɪv/	přímá střela
drop ball	/drɒp bɔ:l /	míč rozhodčího
drop kick	/drɒp kɪk/	výkop z rukou
dual footed	/'dju:əl fʊtɪd/	obounohý

dummy	/ˈdʌmi/	klička, finta, naznačená střela
dump	/dʌmp/	ulití míče, zalívka
dunk	/dʌŋk/	smeč do koše

E

ejection	/ɪˈdʒektʃən/	vyloučení
elbowing	/ˈelbəʊɪŋ/	nedovolené hraní loktem
encroachment	/ɪnˈkrəʊtʃmənt/	předčasné vyběhnutí ze zdi
end-line	/endlaɪn/	branková čára
exclusion	/ɪkˈskluːʒən/	vyloučení ze hry
executor	/ɪgˈzekjʊtər/	hřáč, který prování trestné kopy
expulsion	/ɪkˈspʌlʃən/	vyloučení ze hry
extra-time	/ˈekstrə taɪm/	prodloužení

F

fake	/feɪk/	finta, klamání, klamavý pohyb
fault	/fɔlt/	chyba
feed	/fi:d/	přihrávat, zásobovat přihrávkami
feint	/feɪnt/	finta, klamný pohyb
fiddling about	/ˈfɪdlɪŋ əˈbaʊt/	dlouhé rozehrávání míče
final pass	/ˈfainəl pɑ:s/	finální nahrávka
final whistle	/ˈfainəl ˈwɪsl/	konečný hvizd
finish	/ˈfɪnɪʃ/	koncovka
finisher	/ˈfɪnɪʃər/	koncový hráč
first half	/ˈfɜ:st hɑ:f/	první poločas
first team squad	/ˈfɜ:st ti:m skwɒd/	A mužstvo
first touch	/ˈfɜ:st tʌtʃ/	zpracování míče
first-time	/ˈfɜ:st taɪm/	na jeden dotek, z první
fist	/fɪst/	vyboxovat míč

flag	/flæg/	praporek
flank	/flæŋk/	křídlo
flare	/fleə/	útok z druhého sledu
flick	/flɪk/	teč, přiklepnutí
floodlights	/'flʌdlaɪts/	umělé osvětlení
foot up	/fʊt ʌp/	vysoká noha
football	/'fʊtbɔ:l/	fotbal, kopaná
footballer	/'fʊtbɔ:lə/	fotbalista
footwork	/fʊtwɜ:k/	práce nohou
formation	/fɔ:'meɪʃən/	formace
forward	/'fɔ:wəd/	útočník
forward	/'fɔ:.wəd/	útočící hráč
forward	/'fɔ:.wəd/	útočník
foul	/faʊl/	faul; faulovat
fourth official	/fɔ:θ/	čtvrtý rozhodčí
free kick	/fri: kɪk /	volný přímý kop
free	/fri:/	volný
free-throw line	/fri: θrəʊ laɪn/	čára trestného hodů
full time	/fʊl taɪm /	konec normální hrací doby
full-back	/fʊl bæk /	krajní obránce, bek
fumble	/'fʌmbl/	ztráta míče

G

game	/geɪm/	set, sada
gap	/gæp/	ulička, volný prostor
give-and-go	/gɪvəŋgəʊ/	hod' a běž
give-and-go	/gɪvəŋgəʊ/	přihrej a běž, hod' a běž
goal area	/gəʊl 'eəriə/	brankové území, malé vápno
goal area	/gəʊl 'eəriə/	brankoviště

goal attempt	/gəʊl ə'tempt/	střela na bránu
goal crease	/gəʊl kri:s/	brankoviště
goal kick	/'gəʊl kɪk/	kop od branky
goal line	/'gəʊl laɪn/	branková čára
goal	/gəʊl/	branka, gól
goalie	/gəʊli:/	brankář
goalkeeper	/'gəʊl,ki:pə/	brankář
goalkeeper	/gəʊl'ki:pə/	brankář
goalkeeper's throw	/gəʊlki:pəz θrəʊ/	vyhazování od branky
goalkeeping	/'gəʊl,ki:pɪŋ/	chytání v brance
goalpost	/'gəʊlpəʊst/	branková tyč, tyčka
grabbing	/græbɪŋ/	svírání, pevné držení soupeře
ground pass	/graʊnd pa:s /	přihrávka po zemi
guard	/gɑ:d/	střežit, těsně bránit
guard	/gɑ:d/	rozehrávač
guarding	/gɑ:dɪŋ/	obsazování soupeře

H

half	/hɑ:f/	poločas; polovina hřiště
half-back	/hɑ:f bæk/	záložník
halftime	/hɑ:f taɪm/	poločasová přestávka
half-volley	/hɑ:f 'vɒli/	halfvolej
hand grip	/hænd grɪp/	volejbalová špetka
handball	/'hændbɔ:l/	hraní rukou
handball	/'hændbɔ:l/	házená
handling	/'hændlɪŋ/	nepovolená hra rukou
hat-trick	/hætrɪk/	3 góly v jednom utkání
head	/hed/	hrát hlavou, hlavičkovat
header	/hedə/	hlavička

heel	/hi:l/	dát patičku
held ball	/held bɔ:l/	držený míč
hit	/hit/	úder, zásah, odbití
hitter	/hitə/	smečář, universál
holding	/'həʊl.dɪŋ/	držení
hook shoot	/hʊkʃu:t/	střela přes hlavu
hoop	/hu:p/	obroučka koše; slang pro košíkovou
hugging	/hʌɡɪŋ/	svírání soupeře

I

indirect free kick	/,ɪndaɪ'rekt fri: kɪk/	nepřímý volný kop
injury time	/'ɪndʒəri taɪm/	nastavení doby hry
instep	/'ɪnstɛp/	nárt
interception	/,ɪntə'sept/	zachycení přihrávky
interception	/,ɪntə'septʃən/	vypíchnutí míče

J

jam	/dʒæm/	smeč do koše
jersey	/'dʒɜ:zi/	dres
juggling	/'dʒʌɡlɪŋ/	žonglování s míčem
jump	/dʒʌmp/	výskok, skok

K

kick	/kɪk/	kop; kopnout
kick-and-rush	/kɪkənɾʌʃ/	kopni a běž
kick-off	/kɪkɔf/	výkop
kill	/kɪl/	úspěšná smeč, nechyatelný úder
knee pad	/ni: pæd/	nákolenka

L

lay-up shot	/leɪ ʌp ʃɒt/	dvojtakt
league	/li:g/	liga
left back	/left bæk/	levý zadák
left-footed	/leftfʊtɪd/	levonohý hráč
libero	/libero/	libero, střední obránce
lift	/lɪft/	nesený míč
line judge	/laɪn dʒʌdʒ/	rozhodčí na čáře
line	/laɪn/	řada
line	/laɪn/	čára
linesman	/laɪnsmæn/	hov. pomezni rozhodčí
lob	/lɒb/	lob, padáček; přelobovat
long	/lɒŋ/	dlouhý

M

man advantage	/mæn əd'vɑ:ntɪdʒ/	výhoda jednoho muže v poli
man advantage	/mæn əd'vɑ:ntɪdʒ/	výhoda 1 muže v poli
manage	/'mænɪdʒ/	trénovat, vést mužstvo
manager	/'mænɪdʒə/	manažer, trenér
man-to-man	/mæntəmən/	osobní (bránění)
marking	/'mɑ:kɪŋ/	obsazování hráčů
marksman	/'mɑ:ksmən/	střelec
match point	/mætʃ pɔɪnt/	mečbol
middle	/'mɪdl/	střední; střed
midfield	/'mɪdfi:ld/	střed hřiště
midfielder	/'mɪdfi:ldə/	záložník
misconduct	/,mɪs'kɒndʌkt/	nesportovní chování
miss	/mɪs/	minout míč
miss-kick	/mɪskɪk/	minutí míče, minela
move	/mu:v/	klička; přihrát míč

N

net ball	/net bɔ:l/	přehazovaná
net cable	/net 'keɪbl/	lanko sítě
net post	/net pəʊst/	kůl, sloupek sítě
net	/net/	síť
net	/net/	síťka koše
nod	/nɒd/	hlavičkovat do země

O

obstruct	/əb'strʌkt/	bránit protihráči ve hře
obstruction	/əb'strʌkʃən/	bránění ve hře protihráči
offence	/ə'fens/	útok
offensive	/ə'fensɪv/	útočný
official	/ə'fɪʃl/	rozhodčí
offside	/,ɒf'saɪd/	ofsajd; ofsajdový; mimo hru
one-footed	/wʌnfʊtɪd/	jednonohý fotbalista
one-two	/wʌntu:/	narážka
onside	/,ɒn'saɪd/	ve hře, v regulérním postavení
open space	/'əʊpən speɪs/	volný prostor
open target	/'əʊpən 'tɑ:ɡɪt/	nekrytá branka
open	/'əʊpən/	volný, neobsazený hráč
opening	/'əʊpənɪŋ/	díra, mezera v obraně
opposite	/'ɒpəzɪt/	opačný
out	/aʊt/	aut, zámezí
outnumbering	/,aʊt'nʌmbərɪŋ/	přečíslení
outplay	/,aʊt'pleɪ/	přehrát protivníka
outside	/,aʊt'saɪd/	křídlo, křídelní
outside	/'aʊtsaɪd/	vnější, venkovní

overdribble	/ˈəʊvədribl/	ukličkovat se, sólovat
overelaborate	/əʊvəɪˈlæbərət/	překombinovaný
overhand	/ˈəʊvəhand/	horní odbití míče (prsty)
overhead kick	/ˈəʊvəhed kɪk/	střela přes hlavu
overlap	/ˌəʊvəˈlæp/	zaběhnout si za spoluhráče
overlapping	/ˌəʊvəˈlæpiŋ/	zabíhání za spoluhráče
overlapping	/ˌəʊvəˈlæpiŋ/	poziční chyba družstva, špatné postavení
overtime	/ˈəʊvətaim/	prodloužení
own goal	/əʊn ɡəʊl/	vlastní gól

P

parry	/ˈpæri/	vyrazit střelu (brankář)
pass	/pɑːs/	přihrávka; přihrávat
passback	/pɑːsbæk/	malá domů
passing game	/ˈpɑːsiŋ ɡeɪm/	hra na přihrávky
passive play	/ˈpæsɪv pleɪ/	pasivní hra
penalty arc	/ˈpenəlti ɑːk/	penaltový oblouk
penalty area	/ˈpenəlti ˈeəriə/	pokutové území
penalty kick	/ˈpenəlti kɪk/	pokutový kop
penalty line	/ˈpenəlti laɪn/	hranice pokutového území
penalty mark	/ˈpenəlti mɑːk/	značka sedmimetrového hodů
penalty spot	/ˈpenəlti spɒt/	pokutová značka
penalty	/ˈpenəlti/	penalta; brankářský
penetration	/ˌpenɪˈtreɪfən/	pronikání obranou
penetration	/ˌpenɪˈtreɪfən/	přesah; vbíhání nahrávače
period	/ˈpɪəriəd/	čtvrtina; poločas
pick	/pɪk/	clona
pitch	/pɪtʃ/	hřiště
pivot	/ˈpɪvət/	pivot

place	/pleɪs/	přesně umístit, trefit se
planned attack	/plænd ə'tæk/	postupný útok
play on	/pleɪn/	hrajte dál (gesto)
playmaker	/pleɪ'meɪkə/	tvůrce hry
playmaker	/pleɪ'meɪkə/	rozehrávač, postman
point guard	/pɔɪnt ɡɑ:d/	rozehrávač
position	/pə'zɪʃən/	pozice, postavení, postoj
possession	/pə'zeʃən/	míč v držení
post	/pəʊst/	tyč, tyčka
power play	/paʊər pleɪ/	přesilová hra
professional foul	/prə'feʃənəl faʊl/	taktický faul
punch	/pʌntʃ/	vyboxovat míč
punching	/pʌntʃɪŋ/	udeření pěstí (do míče či soupeře)
push	/pʊʃ/	tažený míč
pushing	/'pʊʃɪŋ/	strkání
pushing	/'pʊʃɪŋ/	strkání

Q

quarter	/'kwɔ:tə/	čtvrtina
---------	-----------	----------

R

rally	/'rali/	výměna
rebound	/'ri:'baʊnd/	doskok; doskočit; odražený míč od desky
receive	/'ri:si:v/	přijímat podání
receiver	/'ri:si:və/	příjemce podání
reception	/'ri:sepʃən/	příjem podání
recover	/'ri:kʌvə/	znovu získat míč
recovery	/'ri:kʌvəri/	vybrání míče
red card	/red kɑ:d/	červená karta

referee stand	/,refəri: stænd/	stolec rozhodčího
referee	/,refə'ri:/	rozhodčí
referee's ball	/,refə'ri:z bɔ:l/	míč rozhočího
regulation	/,regjʊ'leɪʃən/	normální hrací doba
replace	/ri'pleɪs/	nahradit, vystřídat hráče
replacement	/ri'pleɪsmənt/	vystřídání
replay	/,ri:'pleɪ/	opakovaný zápas
re-start	/,ri:'stɑ:t/	začátek druhého poločasu
retriever	/ri'tri:və/	sběrač míčů
return match	/ri'tɜ:n mætʃ/	odveta, odvetný zápas
right back	/raɪt bæk/	pravý zadák
right-footed	/raɪt'fʊtɪd/	pravonohý fotbalista
rim	/rɪm/	obroučka koše
rob	/rɒb/	obrat o míč
roof	/ru:f/	úspěšný blok přímo do soupeřova pole
rotation	/rəʊ'teɪʃən/	změna postavení hráčů

S

save	/seɪv/	úspěšný zákrok brankáře
save	/seɪv/	vybrání míče
scissor kick	/'sɪzə kɪk/	nůžky, střela přes hlavu
score	/skɔ:/	vstřelit branku; výsledek
screen	/skri:n/	clona
screen	/skri:n/	clona; clonit protihráče
screening	/'skri:nɪŋ/	krytí míče tělem
screening	/'skri:nɪŋ/	clonění
scrummage	/'skrʌmɪdʒ/	skrumáž
send off	/'sendɒf/	vyloučit
sending-off	/'sendɒfɪŋ/	vyloučení

serve	/sɜ:v/	podávat; podání
service	/'sɛ:vɪs/	podávat; podání
set up	/set ʌp/	nahrávka na smeč
set	/set/	nahrávka; nahrát;set, sada
set-piece	/setpi:s/	standardní situace
setter	/'setə/	nahrávač
shifting	/'ʃɪftɪŋ/	přebíhání
shin guards	/ʃɪn ɡɑ:dz/	chrániče holení
shirt	/ʃɜ:t/	dres
shoot	/ʃu:t/	střílet, vystřelit na koš
shooting angle	/'ʃu:tɪŋ 'æŋɡl/	střelecký úhel
shooting chance	/'ʃu:tɪŋ tʃɑ:ns/	střelecká příležitost
shoot-out	/ʃu:taʊt/	penaltový rozstřel
shorts	/ʃɔ:ts/	trenýrky
shot clock	/ʃɒt klɒk/	hodiny pro měření času na útok
shot	/ʃɒt/	střela, hod na koš
shoving	/ʃʌvɪŋ/	strkání
shutout	/'ʃʌtaʊt/	vychytaná nula
side step	/'saɪd step/	úkrok
sideline	/'saɪdlaɪn/	postranní, pomezí čára
six-yard area	/sɪksjɑ:d 'eəriə/	brankové území, malé vápno
sky-hook	/skaɪ hʊk/	střela vysokým obloukem
slam dunk	/slæm dʌŋk/	smeč
sliding tackle	/slaɪdɪŋ 'tækl/	skluz
slot	/slɒt/	kopnout přesně
smash	/smæʃ/	smeč, útočný úder
smasher	/smæʃə/	smečář
soccer	/'sɒkə/	fotbal, kopaná
sock	/sɒk/	stulpna

sole	/səʊl/	podrážka
spike	/spaɪk/	útoční úder
spiker	/spaɪkə/	smečář
spin	/spɪn/	rotace míče
spread	/spred/	roztáhnout (hru)
stalling	/stɑ:lɪŋ/	úmyslné zdržování hry
starter	/'stɑ:tər/	hráč základní sestavy
steal	/sti:l/	získání míče, odebrání míče soupeři
stepping	/stepɪŋ/	krokové chyby, kroky
stockings	/'stɒkɪŋz/	stulpny, štuplny
stoppage time	/'stɒpɪdʒ taɪm/	nastavení doby hry
stoppage	/'stɒpɪdʒ/	přerušování hry
stopper	/'stɒpə/	střední obránce
strike	/'straɪk/	vystřelit na branku
striker	/'straɪkə/	útočník
striking	/'straɪkɪŋ/	tlučení (do míče)
strip	/stri:p/	dres
strong side	/strɒŋ saɪd/	levá polovina soupeřova hřiště
stud	/stʌd/	kolík na kopačkách
stuff	/stʌf/	úspěšný blok přímo do soupeřova pole
substitution	/,sʌbstɪ'tju:ʃən/	střídání
suspension	/sə'spensɪən/	vyloučení na 2 minuty
sweeper	/'swi:pə/	poslední obránce
switching	/swɪtʃɪŋ/	křížení (hráčů)

T

tackle	/'tækl/	zákrok, vypíchnutí míče
tackling	/'tæklɪŋ/	napadání soupeře
tap	/tæp/	dopíchnutí míče do koše

tape	/teɪp/	páska sítě
tap-in	/tæpɪn/	koš docílený dopíchnutím do koše
three-step rule	/θriːstep ru:l/	pravidlo 3 kroků
through-ball	/θruːbɔ:l/	česká ulička
through-pass	/θruːpɑ:s/	přihrávka do uličky
throw	/θrəʊ/	hod, střela; hodit
throw-in	/θrəʊɪn/	vhazování z autu
throw-off	/θrəʊɒf/	vyhazování od branky; výhoz
throw-out	/θrəʊaʊt/	vyhození míče brankářem
time wasting	/taɪm weɪstɪŋ/	zdržování hry
time-out	/taɪm aʊt/	oddechový čas
tip	/tɪp/	dopíchnout, doklepnout (míč)
tip	/tɪp/	ulítí míče
tip-in	/tɪpɪn/	dopíchnutí míče do koše
toe	/təʊ/	hov. bodlo; kopnout bodlo
top corner	/tɒp kɔːnə/	horní růžek branky, šibenice
top scorer	/tɒp skɔːrə/	nejlepší střelec
toss	/tɒs/	nadhaz míče při podání
touch line	/tʌtʃlaɪn/	pomezí čára
transition	/trænˈzɪʃən/	přechod z obrany do útoku a naopak
trap	/træp/	zpracování míče; zpracovat
trapping	/træpɪŋ/	zpracování, ztlumení míče
travelling	/ˈtrævəlɪŋ/	kroky
tricky player	/ˈtrɪki pleɪə/	technický hráč
tripping	/trɪpɪŋ/	podražení nohou, nastavování nohy
tugging	/tʌgɪŋ/	tahání za dres
turn	/tɜːn/	obejít soupeře
turn	/tɜːn/	obrátky (s míčem)
turnover	/ˈtɜːn,əʊvə/	ztráta míče

two-footed /tu:fu:tɪd/ obounohý fotbalista

U

umpire /'ʌmpaɪə/ druhý rozhodčí
underarm /'ʌndəɑ:m/ spodní odbití míče (bagr)
unmarked /ʌn'mɑ:kt/ nepokrytý
upright /'ʌpraɪt/ sloupek, kůl

V

vest /vest/ basketbalové tričko
violate /'vaɪəleɪt/ porušit pravidla
violation /,vaɪə'leɪʃən/ chyba, porušení pravidel
violent play /'vaɪələnt pleɪ/ surová hra
volley /'vɒli/ volej; zahrát míč z voleje
volleyball /'vɒlɪbɔ:l/ volejbal

W

wall /wɔ:l/ zeď
warning /'wɔ:nɪŋ/ napomenutí
weak side /wi:k saɪd/ pravá polovina soupeřova hřiště
whistle /'wɪsl/ píšťalka; hvizd
wide player /waɪd pleɪə/ křídelní útočník
wind-up /'waɪndʌp/ nápřah
wing /wɪŋ/ křídlo
winger /'wɪŋə/ křídlo, křídelní útočník
woodwork /'wɒdwɜ:k/ branková konstrukce

Y

yellow card /'jeləʊ kɑ:d/ žlutá karta

Z

zonal marking	/'zəʊnəl 'mɑ:kɪŋ/	poziční bránění
zone defence	/zəʊn dɪ'fens/	územní, zónová obrana
zone	/zəʊn/	zóna